

O'. RASULOV

YAKKAXON QO'SHIQCHILIK

TOSHKENT

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

**O'ZBEKISTON DAVLAT
SAN'AT VA MADANIYAT INSTITUTI**

O'LMAS RASULOV

YAKKAXON QO'SHIQCHILIK

*O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lif vazirligi
tomonidan o'quv qo'llanma sifatida tavsiya etilgan*

Toshkent – 2017

UO'K:784.1(072)

KBK:85.314ya7

R-25

R-25 O'lmas Rasulov. Yakka qo'shiqchilik. (O'quv qo'llanma).
—T.: «Barkamol fayz media», 2017, 180 bet.

ISBN 978-9943-5010-6-5

Ushbu o'quv qo'llanmada yakkaxon qo'shiqchilik pedagogikasi va ijrochiligining eng murakkab jarayonlarini puxta o'zlashtirishga qaratilgan ovoz mashqlari jamlangan. Unda milliy musiqiy bezaklar, ovozning o'zbekona tuslanishi va sadolanishi, ijroviy-ijodiy, ilmiy-nazariy tomonlarini ochib berish, ularni yangi avlodlar tomonidan ajdodlar merosi sifatida o'rganilishini ta'minlashga qaratilgan mulohazalar bildirilgan.

O'quv qo'llanma mamlakatimiz kasb-hunar va oliv ta'lim muassasalari professor-o'qituvchilari, talabalar, mustaqil tadqiqotchilar, shuningdek, musiqa madaniyati bilan qiziquvchi keng kitobxonlar ommasi uchun mo'ljallangan.

UO'K:784.1(072)

KBK:85.314ya7

Mas'ul muharrir:

Soibjon Begmatov – san'atshunoslik fanlari nomzodi, dotsent.

Taqrizchilar:

Mahmudjon Tojiboyev – O'zbekiston xalq hofizi;

Sherzod Pirmatov – O'zDSMI professori.

ISBN 978-9943-5010-6-5

© «Barkamol fayz media» nashriyoti, 2017.

KIRISH

“Barcha mashq va ohangni bir xilda chertish va kuylash shart emasdur, nedinkim, odamlarning barchasi bir xilda bo‘lg‘an ermaslar, ta’blari ham bir-biriga muvofiq ermas, ya’ni xalq muxtalifdurlar”¹.

Badiiy obrazlar, umuman, voqelikni ohanglar yordamida aniq ifodalay olish musiqa ilmining, jumladan yakkaxon qo‘shiqchilik san’atining asosiy vazifalaridan biri. Ma’lumki, o‘zbek musiqa san’atining ajralmas qismi bo‘lagan milliy qo‘shiqchilik san’ati juda qadim zamonlardan beri rivojlanib, yashnab, yasharib kelmoqda. Uning qonunlari murakkab va barqaror bo‘lib, lahjaviy, hududiy jayronlarni qamrab oladi. Shu bois, an’anaviy yakkaxonlikni o‘rganish ham, avvalo, unga tarixiy yondashuvni, qolaversa, uning ilmiy-amaliy jihatlarini to‘laqonli anglash, bilish va his etishni talab qiladi. Musiqa ilmi, ayniqsa, uning amaliyotining rivoji qator konferensiyalar, “Sharq taronalari” kabi Xalqaro ilmiy-amaliy anjumanlarda o‘z aksini topmoqda. Musiqaning boshqa sohalari singari an’anaviy qo‘shiqchilikning ham bunday nufuzli anjumanlarda muhim o‘rin tutishining bir qater sabablari bor albatta. Eng asosiy sabablaridan biri, xilma-xil musiqiy shakl va janrlarning an’anaviy ijroga ta’siri, ya’ni an’anaviy ijo haqidagi ilmiy-nazariy fikrlarni umumlashtirishning yangi bosqichga ko‘tarilib borayotgani kuzatiladi. Ta’kidlash lozimki, o‘zbek musiqa san’atining jahon afkor ommasi nazzidagi ahamiyati kun sayin oshib bormoqda.

Yakkaxon qo‘shiqchilik amaliyotining barcha qirralari o‘zida nazariy qoidalarni umumlashtirib, musiqa ilmining barcha sohalarini boyitib kelmoqda. Bu musiqani, xususan ijroni ongli idrok eta olishning natijalarini, tom ma’noda har tomonlama o‘rganishning samarali mahsulidir.

---

¹ Kaykovus “Qobusnomasi”. Toshkent. O‘qituvchi nashriyot matbaa uyi. 2011 yil. 148-bet.

Darqamijskiy o‘z o‘quvchisi V.Karmalnayaga yozgan xatlarining birida shunday degan ekan: ovoz to‘g‘ridan-to‘g‘ri so‘zni ifodalay olishni xohlayman, chunki ijironing haqiqati aslida mana shunda deb hisoblayman.”²

An‘anaviy xonandalik bir qator uzlusiz rivojlanib boruvchi omillarga tayanadi: kuy, she‘r matnini puxta o‘rganish, ijo maqsadini imkon qadar to‘la ochib berish, ovoz yo‘nalishidagi ornomentik qoidalarni aniq ifodalash ana shunday omillardandir. Milliy musiqiy bezaklar, ovozning o‘zbekona tuslanishi va sadolanishini ta‘minlash, ijo jarayonini to‘laligicha va alohida-alohida holda uni o‘rab turgan ijroviy-ijodiy, ilmiy-nazariy tomonlarini qiyosiy o‘rganish san’atkolar oldida turgan asosiy vazifalardan biri.

Ijroni qiyosiy o‘rganish, tahlil qilish, mohiyatini anglashda innovatsion vositalar, xususan ovozli yozuvlar va albatta ustozona jonli ijrolardan foydalanish talab etiladi.

XIX asrning oxiri, XX asrning 80-yillarda fonograf, gramplastinka yozuvlari, XX asrning 40-yillardidan bugungacha davom etib kelayotgan magnit tasmalaridagi va boshqa texnik vositalarda mavjud musiqiy asarlardan qiyosiy foydalanish, ularni ilmiy-nazariy jihatlarini boyitib borish, musiqa fani nazariyasi, jumladan amaliyoti o‘tmishini anglatuvchi, kelajagini belgilovchi ko‘zgudir, nazarimda.

Zero, biz ushbu qadimiy va zamонавиy vositalarda ustozona ijrolarda yozilgan xilma-xil talqinlarni ko‘ramiz. Ifodaviy vositalarni anglaysiz. O‘ziga xos ovoz va ohang munosabatlarini his etamiz, xullas, milliy qo‘shiqchilikning rivojlangan va rivojlanishi lozim bo‘lgan jihatlarini aniqlaymiz. Bu esa o‘z navbatida, “Zamonaviy ijo” shaklida odat tusiga kirib borayotgan turli darajadagi asarlarни to‘g‘ri anglashimizni ta‘minlash bilan birga bunday ijo niqobi ostida urchib borayotgan, o‘zbek xalqi ma’naviyatidan tashqarida shakllangan yot musiqiy asarlarga ayniqsa, qo‘shiqlarga to‘g‘ri baho berish imkoniyatini beradi bizga... “Agar insonning qulog‘i yengil-yelpi, tumtaroq ohanglarga o‘rganib qolsa, bora-bora uning

² Очерки по методики теории и сольфеджио. Сборник статей. Музгиз, 1954 год.

badiiy didi, musiqa madaniyati pasayib ketishi, uning ma'naviy olamini soxta tushunchalar egallab olishi ham hech gap emas. Oxir-oqibatda bunday odam "Shashmaqom" singari milliy merosimizning noyob durdonalarini ham, Motsart, Betxoven, Bax va Chaykov-skiy kabi dunyo tan olgan buyuk kompozitorlarning asarlarini ham qabul qilishi qiyin bo'ladi"³.

Musiqa madaniyati, uning tarkibiy qismi bo'lgan fikrlar, mulo-hazalar, ilmiy-amaliy tushunchalar zamirida rivojlanib boradi. Shuh-hasiz, musiqa madaniyatini yuzaga chiqishida ijroning tutgan o'rni beqiyos. Musiqani ijrosiz tasavvur ham qilib bo'lmaydi: an'anaviy ijroning tub mohiyati milliylikda, milliylikning mohiyati xalqning ichki kechinmalarini aks ettiruvchi ohanglarda. Ularni ba-diiy obraz darajasiga ko'taruvchi musiqiy bezaklar, ohanglar, zarblar, tabiiyki, tovushlardir.

An'anaviy yakkaxon qo'shiqchilikning mazmunini bildiruvchi bu omillarga alohida e'tibor berish lozim. Bu jarayon vokal pedagogikasining eng dolzarb vazifalaridan biri bo'lib xizmat qiladi. Haqiqiy ijrochi ham xalqona, ham oddiy, ham falsafiy ohanglar yordamida hayotiy obrazlar yarata oladigan san'atkori bo'lsagina, uning har bir ijrosi musiqa madaniyatining yorqin sahifasiga aylanadi. Demak, ijro bu juda murakkab ayni vaqtida, jonli, ilmiy-amaliy jarayon. Utinimsiz yangilanib, o'zgarib boradi. Haqiqiy ijro mahorat badiiy san'at namunasi, hunarning eng mukammal bosqichidir. Mohirona ijro san'ati bilan yo'g'rilgan har qanday musiqiy asar musiqa madaniyatining eng noyob ko'rinishi, u voqelik, bayramidir. Ana shunday ijrolargina tabiiy, professional ijro jarayonini tashkil etadi. Musiqa san'ati amaliyoti va nazariyasining oltin pillapoyasi mana shunday ijro va ijrochilardir. Demak, ijrochilikning asosi-ijro, uning sifatini belgilovchi omil ham ijro. Ayni vaqtida, ijro tajribalari yig'indisi o'laroq, musiqa ilmi, nazariyasi, pedagogikasini qadimiy va yangi ohanglarning xilma-xil talqinlari bilan boyitadi. Shu bois, ijroni hech ikkilanmasdan jonli jarayon desa ham bo'ladi. Mazkur jarayonni talabalarda to'g'ri,

³ I.A.Karimov. Yuksak ma'naviyat-yengilmas kuch. – T.: Ma'naviyat. 2008. 103-bet.

aniq shakllanishida ovoz mashqlari eng zarur va boshlang‘ich vosita sifatida muhim ahamiyat kasb etadi.

Eng mukammal soz-inson ovozi, degan gapni ko‘p takrorlaymiz. Qo‘sinq tinglayotganda, kuylayotganda, ayniqsa, uni o‘rgatayotganda bu hikmatli so‘zning bejiz aytilmaganini anglaymiz. Bu so‘zlar har bir o‘qituvchining shioriga aylanishi kerak. Boshqa-chaga qilib aytganda, o‘qituvchi ovoz shakllantiruvchi zarur holatlar ko‘nikmalarni to‘g‘ri, aniq shakllanishni ta‘minlovchi unsurlarga alohida e’tibor qilishi kerak. Darvoqe, biz ovozni eng mukammal soz dedik. Nazarimda, bu sozning birinchi tori – ong, ikkinchi tori – ovoz, uchinchi tori – nafas, to‘rtinchi tori – talaffuz... An’anaviy qo‘sinqchilikda mavjud barcha jarayonlar mana shu “tor”larni sozlashga qaratilishi lozim. Ulug‘ allomalardan Abu Ali ibn Sino e’tirof etgan “Inson ovozi” deb atalmish muqaddas “cholg‘u”ning xonandalikdagi barcha ilmiy-nazariy qoidalar asosida sozlanishining ham ilk ibtidoiy omillaridan biri ham mashqlar-ovozi mashqlaridir.

Mashqlar nafaqat ovoz, balki talaba ongi, shuuri, xususan, estetik didining shakllanishida muhim vositadir.

San’at, ijod, ijro – bular estetikaning muhim qirralaridandir. Bo‘lg‘usi qo‘sinqchi mashqlarni bajarish jarayonida kuylashning barcha estetik, psixologik, badiiy jihatlarini his qilib borsagina pedagog o‘z maqsadlariga to‘laqonli yetgan bo‘ladi. Mashqlarga shunday bir tus berish kerakki, talaba go‘zallik va xunuklik, tubanlik va yuksaklik haqidagi tushunchalarni to‘g‘ri idrok eta olsin. Mazkur jarayon bo‘lg‘usi xonandada estetik did va tarbiyani shakllantirib boradi. Ma'lumki, ezgulik g‘oyalari bilan yo‘g‘rilgan har qanday asar, jumladan musiqiy asar va mashqlar, talabada odob va axloq tushunchalarni rivojlantirib borish kerak. San’at – estetika, estetik didning eng to‘liq va mukammal ifodasi. Estetikaning bu kategoriyasi shaxs rivojining uyg‘unligi, ya’ni go‘zallikni yaratish, oljanob bo‘lish, erkin ijod qilishga o‘rgatadi, yaratuvchilik qobiliyatini erkin zohir bo‘lishini ta‘minlaydi, talabani badiiy ijod namunalaridan zavqlantiradi. Badiiy ijod bilan shug‘ullanish, bu go‘zallikka intilish, oqibatda uni yaratish demakdir. Bu intilish

ijodkorni, ijrochini ma'nan go'zal va odobli bo'lishini talab qiladi. "Go'zallik axloq-odobning tug'ishgan singlisidir" degan edi, rus yozuvchisi Belinskiy...

Qissadan hissa shuki, ovoz mashqlarini tanlayotganda, pedagog asosan, mana shu mezonlarni ham unutmasligi kerak. Maqomlardan, mumtoz musiqiy asarlardan, bastakorlar yaratgan klassik asar-lardan, xalq og'zaki ijodi namunalaridan ana shu mezon talabidagi badiiyatni istagancha topish mumkin.

Demak, ovoz mashqlarini ko'proq o'zbek xalq musiqa merosi asosida tanlash maqsadga muvofiq. Bunday mashqlar talabaning mamlakatimiz tarixiga bo'lgan e'tiborini oshiradi kela-jagiga ishonch paydo qiladi.

O'zbek xalqining ko'p asrlik boy tarixi, ajoyib ma'naviy merosi bilan haqli ravishda faxlanish tuyg'usi, o'tmishni qo'msash emas, balki qadimiylar tarixni, xalq yaratgan moddiy va ma'naviy boyliklarni keng o'rghanish va ochib berish, ularni yangi avlodlar tomonidan ajdodlar merosi sifatida o'rghanishni ta'minlashdan iborat.

I-BOB

1.1. Muqaddima

Abu Nasr Forobiy musiqiy iqtidorni quyidagi uch bosqichga ajrata-di: g‘ariza-insondagi sozga, ovozga bo‘lgan moyillik, kuy tinglash, ijro etish qobiliyati; intuitsiya – his etish. Kuyni ruhiy holat sifatida idrok etish, o‘rganish lozim. Sozanda, xonanda asarni ijro etayotganda qaysi parda yoki ohangda ekanligini, ularda qanday kuylash kerakligini o‘ylab ham o‘tirmaydi. Asar ijrochi qalbida yashab yetiladi. So‘ng ma’lum tovushlar va ularning harakati sifatida shakllanadi. Intellekt – aql darajasi. Bu daraja shundan iboratki, unga erishgan ijrochi kim uchun qanday asar ijro etayotgani, uning tuzilishi, g‘oyasi, shakl va mazmunini idroklashga qodir bo‘ladi. Forobiy musiqiy asarni idrok etish va yaratish jarayonini musiqa ilmining eng mukammal bosqichi deb qaragan.

Badiiy obrazlar, umuman, voqelikni ohanglar yordamida yorqin ifodalay olish haqiqiy ijro va ijrochilikning ko‘zgusidir. Ijro aslida juda murakkab jarayon. Ayniqsa, xalq ijrochisi d‘erajasida bo‘lish uchun o‘sha xalq ohanglarida mavjud barcha ta’sirchan ijroviy omillarni o‘z shuuri va qalbiga to‘la singdirib olishni talab etadi. Ijrochining ijro-da ishtirok eta-digan barcha a’zolari o‘z-o‘zidan erkin harakat qilishi kerak. Bunda a’zolar harakati ravon, chiroqli bo‘lishi talab etiladi. Haqiqiy xonanda o‘z ovozini inson qalbining oltin kalitiga aylantira olishi lozim. Uni eshitgan har qanday kishi, o‘zini ichidagi “men”ni bo‘ysundira olgandagina ijro va ijrochi o‘z maqsadiga yetgan bo‘ladi. Demak, parda, ohanglarni mehr-shafqat,adolat, ezbilikka xizmat qildi-ra oladigan san’atkorgina haqiqiy sozanda yoki xonanda bo‘la oladi. Ular badiiy yuksak musiqiy asarlarni inson ruhiga to‘g‘ri va mukammal yetkazadi. Musiqiy merosni ko‘z qorachig‘idek asraydi, ijro etadi.

An’anaviy qo‘sishchilik o‘rgatish jarayonida o‘zbek maqomlari va mumtoz musiqasida mavjud “zamzama”, “hang”lardan unumli

foydanish bo‘lg‘usi xonandani ajdodlarimiz tomonidan qoldirilgan muqaddas musiqiy merosga yaqinlashtiradi.

Talabaning eshitish qobiliyati, ta’bi, didini rivojlantirishda hang va zamzamalardan tashqari ovoz mashqlarining ham ahamiyati beqiyos. Yaxshi qo‘schiqchi nozik ta’b, nukta fahm, ya’ni o‘z ovozining sozandasasi, asardagi voqelikni yarata oluvchi aktyor darajasida bo‘la olishi kerak. Shu bois, ovoz mashqlari uchun ijro texnikasi bilan birga uning botiniy, zohiriyligi olamini boyitishga xizmat qiluvchi ohanglarni tanlash maqsadga muvofiq. Mashqlardan ko‘zlangan maqsad talaffuz aniqligi, ohang sofligi, nafasdan unumli foydanish, badiiy didni shakllantirish, musiqiy bo‘yoqlardan to‘g‘ri foydanish, hissiyotni kuchaytirish, frazirovka (jumlani to‘g‘ri ifodalash), asar shakliga putur etkazmaslik, ohang va matnga ehtiyyotkorlik bilan yondashish, bularning samarasini o‘laroq yoqimli, nafis, ifodali, mazmunli, bir so‘z bilan aytganda, professional kuylashga erishishdan iborat. An’anaviy xonandalikda ovoz mashqlaridan nihoyatda kam, ba’zan samarasiz foydanish mazkur soha pedagoglarining eng noqis tomonlari dan biridir. Ustoz xonandalarda so‘zsiz aytildigan maqom va katta ashula ohanglari ovoz mashqlari o‘rnini bosgan. Ijroning dastlabki jarayonlarida ular ovozning pastki registrida ijro etishga mo‘ljallangan maqom va katta ashulalar ohanglaridan samarali foydanishgan. Bu jarayon jonli tilda “ovoz qizdirish”, “ovoz yuritish” deb nomlanigan. Turli xorijiy musiqiy oqimlarning to‘xtovsiz kirib kelayotgani, yosh avlodning tafakkuridan ma’lum darajada milliy musiqiy bezaklar, ohanglar, umuman milliy musiqaga nisbatan didini sayozlashtirmoqda. Bu esa o‘z navbatida milliy ruhdagi ovoz mashqlari yaratishga bo‘lgan ehtiyojni kuchaytirmoqda. “.... ilmi guftor (bayon qilish) uchga bo‘linadi:

1. Ovoz hosil qila olish;
2. Talaffuz eta olish;
3. So‘z paydo qila olish”.⁴

Ta’kidlash lozimki, bu omillarning har biri alohida-alohida qobiliyat, iqtidor talab etadi. Ularning har biri talaffuz uchun o‘ta muhimdir.

⁴ Бобо Афзалиддин Кошоний 1267 тугилган. “Жовидоннома” асаридан.

Tabiiyki, bu jarayonda G‘arb tajribasining eng yaxshi namunalari-dan ham bu jarayonda foydalanish tavsiya etiladi.

Mashqlar yordamida talaba bilan ishlash uning ovoz vositasi bilan yangi timsol yaratish va barcha ijroviy jarayonni o’sha timsolga bo‘ysundirish demakdir. An’anaviy xonandalikda mashqlarning shunchaki, nomigagina bajarilishi ashulachilikda ovozni to‘g‘ri shakllantirish va rivojlantirishning zavolidir. Zero, yakkaxon qo‘schiqchilik pedagogikasi va ijrochiligining eng murakkab jarayonlarini puxta o‘zlashtirishning kaliti ham aynan ovoz mashqlaridir. Ularda kuylashning barcha qiyinchiliklarini oson hal qilishda o‘z ovoziga ega bo‘lish, tovushni toza, asar talabi darajasida shakllantirish, nafasni isrof qilmaslik – tejash, ijro jarayonida qichqirmaslik, ovozni muloyim va yengil harakatlantirish, registrlarni silliq bo‘lishi, nafasdan to‘g‘ri, unumli foydalanish, milliy ijroga xos musiqiy bezaklar ni professional talqin qilishga qaratiladi. Buning uchun mashqlar rang-barang, turli o‘lchov va usullarda bo‘lishi lozim. Mashqlar jarayonida diafragma faoliyatini kuchaytirish maqsadga muvofiq. Unli va undosh tovushlarning tiniq sadolanishini ta’minalash talab etiladi.

Ustozlar orasida ashulachilikda zarur bo‘lgan tabiiylik va halollik xususiyatlari alohida e’tirof etilgan. O‘z davrida ular katta izdihomlarda ashula aytishdan, undan oldin ikki rakat namoz o‘qishgan. Ruhan va jismonan poklanganlar. O‘zbekiston xalq hofizi, marhum Quvondiq Iskandarov “ashulachining tomog‘i, o‘pkasi, oshqozoni toza bo‘lishi kerak”, - der edilar. Demak, bo‘lg‘usi xonandalarni parhezkorlikka, luqmai haromdan yiroq yurishga o‘rgatib borish kerak. Bo‘lajak hofizlarning xotirasini rivojlantirishda mumtoz shoirlarning sara baytlari ni yod olishga ustozlar alohida e’tibor qaratishgan. O‘zbekiston xalq artisti marhum, Hojixon Boltayev “ashulachi kamida ming, bir yarim ming bayt bilishi kerak” degan iborani ko‘p takrorlar edi.

Talabalarga mashq berish jarayonida mashqlarning shaklan va mazmunan milliy bo‘lishiga alohida e’tibor qaratish lozim. Har qanday odamning xazinasi-uning qalbi. Xazinaga har qanday narsani joylashtirib bo‘lmaydi...

Ovoz mashqlari o‘qitish, o‘rganish jarayonining ajralmas qismiga aylanishi lozim. Har bir darsda, har qanday asardan oldin talabaga o‘sha asar ohangiga mos mashqlar berib boriladi. Bu jarayonda o‘zbek tilining fonetik xususiyatlarini ham inobatga olish muhimdir. Talabalar orasida “s”, “z”, “r” tovushlarini to‘g‘ri talaffuz qila olmaydiganlar ham uchrab turadi. Bundan tashqari, aksar unli tovushlarning turli shevalarga xos, xilma-xil aytilishi hollari ham yo‘q emas. Shu bois, ovoz mashqlari jarayonida qo‘llaniladigan nota nomlari bilan birga undosh va unli tovushlar birikmalarini keng qo‘llash tavsiya etiladi.

Ma’lumki, G‘arb musiqasidagi tovushlarning nomi ma’lum bir ilohiy so‘zlarning ilk bo‘g‘inlaridan olingan, shu ma’noda biz ham tilimizda mavjud maqom atamalarining tovush birikmalaridan foydalanaks yomon bo‘lmas edi. Buni men quyidagicha tasavvur qilaman. “Ro” – Rost maqomining birinchi ikki harfi. Rost – haq, to‘g‘rilik demakdir. “Mu” – Muhayyar so‘zining birinchi bo‘g‘ini, muhayyar – hayratlanmoq. “Na” – Navo so‘zining birinchi bo‘g‘ini, Navo – uchinchi maqomning nomi. “Cho” – Chorgoh so‘zining bi-rinchchi ikki tovushi, Chorgoh – Toshkent-Farg‘ona maqom yo‘llarini to‘rtinchisi, Xorazm va Buxoro maqomlarining sho‘balaridan biri. “Se” – Segoh so‘zining birinchi bo‘g‘ini, Segoh – maqomlardan biri-ning nomi. “Xo” – Xoro so‘zining birinchi bo‘g‘ini. Segoh maqomi sho‘balaridan birining nomi. “Ta” – Tarona, maqomlar taronalari...

Xullas, ovoz mashqlarida ovozxonlik pedagogikasining barcha muammolari, yutuqlari aks etgandagina u samarali bo‘ladi. Demak, tozalik, tiniqlik kabi omillar, pardani his etish, soz va ovozni eshitish, ulardagi uyg‘unlikni idrok etish – bular birlamchi omillardandir.

Ovoz mashqlarining milliy sozlar jo‘rligida amalga oshirilgani maqsadga muvofiqdir. Biroq, turli shakl va darajadagi g‘arbona muqsalarning keng iste’molga aylanib borayotganini inobatga olib, G‘arb vokal tajribasidan kelib chiqib, ularni dastlabki jarayonda fortepiano jo‘rligida amalga oshirish ham foydadan xoli emas. Milliy sozlarda mashqlarni bajarish jarayonida talaba ovozining qaysi cholg‘uga mos kelishiga e’tibor berish kerak. Biz ovoz mashqlarini asosan tanbur,

dutor, g'ijjak jo'rligida amalga oshirishni talab etgan bo'lardik. Zero, mazkur sozlarda milliy musiqiy bezaklarni aniq ifodalash mumkin. Bundan tashqari, o'qituvchi milliy xonanda tayyorlash jarayonida haqiqiy ovozning sozga, ayniqsa, tanbur, dutor, g'ijjak tovushiga bo'sunuvchan bo'lishini e'tiborga olishi zarur.

Mashqlarda asardagi musiqiy tovushlarning aniq-tiniq sadolanshi o'ta muhim omillardan biridir. Ta'kidlash lozimki, ovoz tusining sofligi orqaligina asarning ichki mazmun-mohiyatini to'laqonli ochib berish mumkin. Ayniqsa, milliy qo'shiqlar ijrosidan oldin ulardagi musiqiy bezaklar, dinamik belgilarni, tovush tembrini barcha registrlarda bir-biriga imkon qadar yaqinlashtirish o'qituvchidan qancha ko'p mahorat talab etsa, bo'lg'usi hofizdan ham shuncha ko'p mashaqqat talab qiladi. O'z navbatida bu jarayon musiqiy tafakkur, ta'bni yangilovchi, rivojlantiruvchi omillarga yetaklaydigan parda, ovoz uyg'unligi tu-shunchalarini belgilaydigan badiiy, texnik ko'nikmalarни charxlovchi boshlang'ich vositalarning eng zaruridir. Ma'lumki, yakkaxon qo'shiqchilikda, umuman, og'zaki kasbiy xonandalikning barcha ko'rinishlarida artikulyatsiya birlamchi o'rinda turadi. Ko'p hollarda milliy qo'shiqlar ijrosida "a", "e"ga, "o", "u"ga yoki shunga o'xhash tovushlarga aylanish hollari tez-tez uchrab turadi. Bu holat ovozning o'ziga xos sharqona faziletidir. An'anaviy xonandalikni bunday holatlarsiz tasavvur qilish qiyin. Bunda lab, til, jag' harakatlarining o'ziga xos holatlarini to'g'ri topish talab qilinadi. Ovozning ichki qatlammi "falset"dan ham unumli foydalinish kerak. Bularsiz yakkaxon qo'shiqchilikda na pedagog, na talaba kerakli natijaga erisha oladi. Jarayonni amalga oshirishda Orifxon Hotamov, Fattohxon Mamatdaliyev, Kommuna Ismoilova, Saodat Qobulova kabi hofizlarning ijrosidan keng foydalansa maqsadga muvofiq. Mashqlar kuylanayotganda, talabaning tashqi holati – o'zini tutishi, yuz tuzilishidagi ifodalar, behuda tebranmaslik, boshni qimirlatmaslik, ortiqcha harakat va zo'riqishlarga yo'l qo'maslik lozim. Zero, u kelajakda sahnadagi shaxsga aylanishi, odamlar e'tiboridagi hayratga aylanishi hech gap emas. Yangi ashulaning paydo bo'lishi – bayram. Yangi iqtidorli ashulachining paydo bo'lishi – tarixiy voqeylek aslida. Har bir yu-

tuqning zamirida mashaqqatli mehnat yotadi. Bo'lajak xonanda-talaba mashaqqatni odatga, odatni-go'zallikka aylantira olishi kerak. Tabiiyki, mashaqqatli mehnat o'rtamiyona xonanda uchun zararli bo'lishi ham mumkin, undagi ijod uchqunlarini so'ndirishi ham mumkin. Haqiqiy xonandada esa, ushbu jarayon ijroni rivojlantiradi. Ta'kidlash lozimki, ba'zi san'atkorlar, jumladan qo'shiqchilar sahna madaniyatiga uncha e'tibor bermaydi, shu bois, ijro ta'sirchanligiga deyarli erisha olmaydi. Bu tanasi, asablarini boshqarolmaslik, e'tiborini nimaga, qay tomonga yo'naltirishligini bilmaslik kabi salbiy oqibatlarni keltirib chiqaradi. Sahnada o'zini tuta olish – bu nafaqat estetik jarayon, balki tinglovchining badiiy asarga qo'shiqchiga munosabatini shakllantiruvchi vositalarning eng asosiyisidir. Professor Sherzod Pirmatovning ta'kidlashicha, "tana cholg'u sozi, qo'shiqchi esa cholg'uchidir". Qo'l, oyoq, tana, yuzdag'i emotsiyalar ko'rinishlar albatta tomoshabin nazarida bo'ladi. Bularsiz ba'zan asar, hattoki butun boshli bir konsert ham muvaffaqiyatsizlikka uchrashi mumkin. Sahna ijodkori uchun tomoshabin-ko'zgu, ko'zgu bo'lganda ham eng muqaddas ko'zgu. Ustoz xonandalarning ta'kidlashicha, ular xoh sahnada, xoh bazmlarda qo'shiq ijro qilayotganlarida odamlar orasidan o'ta shinavanda bir kishini topib, ijro davomida butun e'tiborini unga qaratar ekan. Demak, qo'shiqchi o'zini sahnada erkin his qila olishi lozim. Tuyg'ularni ifodalashda, tananing ortiqcha harakatidan tiyilishi talab etiladi. Aks holda, tinglovchining san'atkor haqidagi fikri salbiy tomonga o'garadi. Sahna madaniyatini yaxshi bilmagan qo'shiqchi, bamisol, sozlanmagan cholg'u sozida chiroyli kuy chalishga behuda intilayotgan sozanda kabidir. Demak, qo'shiqchi uchun ikki toifa sozlarning ovozga, ruhiy holatga jo'rligi mavjud. Birinchisi, albatta, musiqiy sozlar, ikkinchisi, uning ovozi va qo'lli, yuzi, ko'zi, tanasi. Yana bir toifa soz – bu tomoshabinning qo'shiqchiga bo'lgan ruhiy va ma'naviy munosabati. Ushbu sozlarga o'z ovozi va qalbin ni sozlay olgan qo'shiqchi. Nihoyatda mukammal, badiiy-ma'naviy barkamollik kasb etadiki, bu barkamollik uni yakkaxon qo'shiqchilikning yuksakliklarga eltuvchi oltin pillapoyalarda, qiynalmasdan, ikkilanmasdan javlon urishini ta'minlaydi....

Ovoz mashqlariga – nafas, talaffuz, ma'lum darajada tana plastikasi bilan shug'ullanishning dastlabki ko'rinishi sifatida ham qaralishi kerak.

Qo'shiqchilik taqlid asosiga qurilgan jarayon emas. U tinimsiz mashqlar, mashaqqatli mehnat, ijodga aniq va to'g'ri yondashuv zamirida shakllantiriluvchi sohadir. Shu bois, ovoz mashqlarini bajarish jarayonida quyidagilarga alohida e'tibor berish lozim.

- Talaba o'zida, ovozida, tanasida noqulaylik sezmasin;
- Yelkalarini to'g'ri tutish – bu yaxshi nafas olish, ko'krak titratgichlaridan unumli foydalanishni ta'minlaydi. Boshni, bo'yinni to'g'ri tutish bu tomoq, hiqildoq muskullari erkinligi, ovoz tabiiyligini ta'minlaydi: qo'shiqchining yuzi, ko'zi mashq jarayonida soxtalikdan xoli bo'lsin, qo'llar ikki yoqqa tushirilgan, erkin holatda bo'lsin...

Yakkaxon qo'shiqchilik fanidan dars berayotgan o'qituvchilar o'z talabalarini yuqorida tavsiyalarga tayangan holda, ulug' mutafakkir Alisher Navoiy ta'biri bilan aytganda "So'z chamanining bulbullari" qilib tarbiyalamog'lari lozim.

Muhtaram o'quvchi mening bu izlanishlarim aks etgan qo'lingizdagagi qo'llanma milliy yakkaxon qo'shiqchilikni rivojlantirishdagi ilk qadamlardan biri albatta. Tabiiyki, qo'llanma nuqsonlardan xoli emas. Ushbu qo'llanma pedagog xonandalar va talabalarning faoliyatida ozgina bo'lsa ham ijobjiy samara bersa, men o'zimni baxtiyor his qilgan bo'laman.

Mazkur o'quv qo'llanma o'quv rejasiga asosan yakka o'quv mashg'ulotda zamonaviy modul dasturi (**module syllabus**) asosida shakllanadi.

Kursning tematik tarkibi va mazmuni		
Mavzu	Amaliy (yakka)	Mustaqil ish
1-semestr		
Yakka ijroning nazariy asoslari va xususiyatlari: tovush hosil qilish va ohangdoshlik	4	1

Asar matnini to‘g‘ri talaffuz etish – diksiya	4	1
Asar mazmuniga mos badiiy-musiqiy ijro etish ko‘nikmasi.	2	1
O‘zining shaxsiy qobiliyati, iste’dodidan unumli foydalanish va rivojlantirish	4	2
Ritmni his etish, dinamika, frazirovka	4	2
Ijroni jo‘rnavoz bilan uyg‘unlantirish	4	2
Konsert ijrochiligi repertuaridan axloqiy-ma’naviy hamda vatanparvarlik tarbiyasida foydalanish	2	1
Hududiy (folklor) qo‘shiqlari ijrochiligi	2	1
An’anaviy bastakorlar ijodidan namumalar ijro etish	4	2
Mumtoz ashulalar, katta ashula ijrochiligi	2	1
Maqom sho‘balaridan namunalarni ijro etish	4	2
2-semestr bo‘yicha jami	36	16

Izoh: zamonaviy modul shaklidagi tizimda keltirilgan kursning tematik tarkibiy mavzulari barcha semestrlar davomida talabalarga beriladigan tahminiy asarlar ijrosining to‘laqonli bo‘lishiga xizmat qiladi.

Talabaning iqtidoridan kelib chiqqan holda taxminiy dasturga quyidagi janrdagi asarlardan namunalar kiritish mumkin:

1. Bastakorlar asarlari namunalaridan;
2. Xorazm dostonchiligi ashulalaridan;
3. Katta ashula namunalaridan;
4. Maqom sho‘balaridan namunalar.

1.2 LAD HAQIDA

Ovoz mashqlarini bajarish jarayonida undagi pardalarning vazifasi, harakatlariga alohida e'tibor berish kerak. Boshqa xalqlar musiqasidagi kabi o'zbek mumtoz musiqasida ham tovushlar musiqiy asar talabiga ko'ra bir necha xil vazifani bajaradi. Masalan, Buzruk maqomining Saraxborida "do" pardasi qisiq sadolanadi va tezkorlik bilan yuqori pardalarga intiladi. Rost maqomining Saraxborida aynan shu parda bir xil harakatda ko'proq sadolanadi. Rost pardasidagi "do" tovushi Buzruk Saraxboridagi "do" pardasiga qaraganda sekinroq harakat qiladi. Asarning boshlanishidayoq "do" pardasi Saraxborining tayanch pardasi sifatida o'zini namoyon etadi. Shu va shunga o'xshagan holatlar sababli o'zbek musiqasini Yevropacha latlarda ifoda etish ancha noqulayliklar tug'diradi. Umuman, o'zbek mumtoz musiqasida lad so'zini ishlatish unchalik to'g'ri emas. Biroq, mumtoz musiqiy ohanglarni tashkil etuvchi tovushlar mutanosibligini tushuntirishning boshqa yo'li hozircha deyarli topilmaganligi sababli g'arbona lad ta'limotidan foydalanishga majburmiz.

Hozirgi kunda lad tushunchasi ma'lum bir ta'limotni anglatuvchi tovushlar yig'indisi demakdir. Lad – ruscha "ladit", ya'ni "mutanosiblashtirmoq" demakdir. U ilk bor cherkov musiqasida keng qo'llanilgan. G'arbda lad tushunchasiga muqobil o'laroq "modal", "tonal" so'zları ishlatiladiki, ular beqaror, ma'lum bir tonliklarga bo'ysunuvchi tovushlar demakdir.

Xalq musiqasini g'arbona "lad" yoki "tonliklar" asosida o'rganish ancha murakkab va noqulaydir. Lekin bu jarayonning foydali tomonlari ham yo'q emas, albatta. Ma'lumki, musiqa, ayniqsa ijrochilik joni jarayon. Undagi har bir ohang toza, tiniq, beg'ubor bo'lishi kerak. Badiiy matnda qattiq, yumshoq unli va undosh tovushlarning talafuziga qanday yondashilsa, musiqiy matnda ton va yarim tonlar tozaligiga ham shunday e'tibor berishimiz kerak. Zero, lad harakatdagi tovushlarning bir-biriga muvofiq badiiy tartiboti, tarkibotidir. Aytaylik, bir kuyda yuzlab tovushlar ishtirot etadi. Ammo ular bir-biriga bog'liq holda goh pastga, goh yuqoriga deyarli doim harakatlanib

turadi. Ohang, kuy bu harakat demakdir. Yeru osmonlar va ularning o'rtasida mavjud eng kichik zarradan koinotgacha bo'lgan barcha narsalar o'z vazifasiga ega bo'lgani kabi lad ham unga asoslanib paydo qilingan. Paydo qilinajak har bir kuya ishtirok etuvchi tovush "nag'ma"larning ham o'z vazifalari borki, bu vazifalar ularning harakatida namoyon bo'ladi. Shu bois, kuyni ko'p olimlar harakat deb ta'riflaydi. Va bu harakatlarni quyidagicha e'tirof etishadi:

- Tovushlarning bosqichma-bosqich harakati. Bu harakat barcha xalqlar musiqasiga tegishli bo'lganligi uchun "universaliy" deb ataladi;
- Tovushlarning gorizontal harakati – tovushning bir joyda harakatlanishi;
- Tovushlarning sakrama harakati. Kuy davomida uchraydigan sakramalarda, sekvensiyalarda namoyon bo'ladi. O'zbek mumtoz musiqasida sakramalar ikki, uch, to'rt parda oralig'ida bo'ladi.
- Tovushlarning o'ta lirik, kuychan harakati. Bu harakatni mumtoz musiqada amalga oshirish uchun "o'rab chalish", "bezab chalish" kabi xalqona ijro texnikasidan keng foydalaniladi. Ustozlar bu jarayonni "zamzama", "gulpartav", "gulrez", "gulbong", "qochirim" kabi xalqona musiqiy atamalar bilan ifodalashadi;
- Tovushlarning "titratma" yoki "tebranma" harakati: bizning musiqamizda bu jarayon "molish"ni eslatadi.

Musiqiy merosimizda mavjud har bir maqomni "advor", "lad" deb atash mumkin. Masalan, dugoh maqoming ilk xatlari dugoh tovushqatori yoki ladi asosida sadolanadi. Bu lad to'qqiz tovushdan iborat. Mo'tabar musiqiy risolalardagi parda, maqom, doira atamalari "lad" so'zining muqobili o'laroq, lad so'zidan kengroq ma'nolarni anglatadi. Tabiiyki, bu odad Shashmaqom tizimida ham foydalanilgan va alohida atamalar bilan belgilangan. Shashmaqomda oltita parda tizimi mavjud. Demak, har bir maqomning nomi ma'lum bir parda tizimini anglatadi. Maqomotda bunday parda tizimlari oltita: "Rost", "Buzruk", "Navo", "Dugoh", "Segoh", "Iroq". Maqom qismlarining tarkibiy bo'laklarga – dastlabki, kuy jumlalarga – qurilishiga qo'shi ham ko'p uchraydi. Bunda ladning nomi "usul" nomi bilan birga aytindi.

Masalan: Tasnifi Segoh, Muxammasi Iroq... bu atamalarda Tasnif, Muxammas – usullarning nomi, Segoh, Iroq esa parda birliklari “advor” yoki “lad”ning nomidir. Bunday nomlanishlar o‘z navbatida har bir maqomning, ya’ni “lad”ning o‘ziga xos tomonlarini, aynan o‘sha maqom xususiyatlarini inobatga olgan holda ta’riflash demakdir. Shu o‘rinda Navo maqomi haqida to‘laroq ma’lumot berishni lozim topdik.

Musiqiy bilimgohlarda ta’lim oladigan talabalar dasturining zalvorli qismini Navo maqomiga kiruvchi asarlar, Navo maqomi asosida yaratilgan ashulalar tashkil etadi. Bundan tashqari, Navo ohanglari hududiy, an’anaviy ijrochilikning ham ko‘rkiga aylanib ulgurgan...

Navo so‘zining ma’nosи juda keng. U “kuy”, “kuy yo‘li” maqomlar tarkibidagi maqomning nomidir. Bir jihatdan Navo “musiqiy” so‘ziga ma’nodosh. Bir nozik nuqtaga e’tibor qilaylik. Gap shundaki, musiqiy so‘zi yunoncha bo‘lib, yunon madaniyatida “kuy”, umuman, nafis san’atlar – “musiqa”, “she’riyat”, “raqs” ma’nolarini anglatgan. ya’ni ohang, she’r, raqs parilari ismiga oid tushuncha. Musiqaning arabcha nomi, ilmiy risolalarda “alhon” (birligi lahn) tarzida ifoda langan. Bu yunoncha “melos” (birligi melodiya) tushunchasiga mos keladi. Aksar mutafakkirlarning musiqiy risolalarida ham alhon – kuy so‘zining ko‘pligi sifatida keladi. Najmiddin Kavkabiy “alhon”ga ta’rif berar ekan, uni quyidagicha tasniflaydi: alhonul jirmiy, “oliy nav”, “mukammal kuy”; alhonul bositiy – “o‘rtal nav”, “yoyiq kuy”; alxon-ul xattiy – “oddiy kuylar”. Bu yerda kuy o‘rnida bermalol Navo atamasidan foydalanish ham mumkin. Chunki u kuylar, nafis san’atlar ko‘pligini anglatuvchi tushunchadir. Bu atamada musiqa va she’riyat uyg‘unligi o‘zining yorqin ifodasini topgan. Nazarimizda, Hazrat Alisher Navoiyning tahallusi negizidagi “navo” so‘zi nafis san’atlar uyg‘unligi bilan birga haqiqat yo‘lini anglatayotgandek, go‘yo.

Ajam xalqlarida “navo” so‘zi, arab so‘zidagi “alhon” dan ko‘ra kengroq ma’no kasb etadi. Bu so‘z musiqiy tarafdan “ohang”, “maqom” ma’nosini anglatsa, ma’naviy, ruhiy tomonidan – yo‘l-oddiy yo‘l emas, tariqat yo‘lini anglatadi. Muhimi, inson hayotida bu musiqiy va ma’naviy yo‘llar uning kamolotida ustivor ahamiyat kasb eta oladi. Bu holatni Yusuf Xos Hojib shunday e’tirof etadi:

“Dunyodan bexabar qalbi benavo,
Na o‘luk, na tirik, dardi bedavo”.

XVI asrda yashab o‘tgan Abdulqodir Marog‘iy ta’riflagan maqomlar orasida “Navo”ning tilga olinishi ham bejiz emas. “Ushshoq”, “Navo” va “Busalik”, “Advor”larning ta’sir kuchi, mardlik va shijoat uyg‘otadi. Navo ohanglari turkiy xalqlarning tabiatiga mosdir⁵.

Navo maqomi va atamasiga Darvesh Ali Changiy ham alohida e’tibor qaratgan. Uning ta’kidlashicha, Navo maqomi Hazrati Dovud alayhissalomdan qolgan. “Naqldurki, - deydi, Darvesh Ali Changiy, -qachon Hazrati Dovud lahn qilsalar, muborak halqumlaridan yet-mish xil ohang chiqar emish. Qushlar, vahshiyalar – behush bo‘lar va yig‘lar emishlar. O‘scha maqom “Navo” bo‘lgan”.⁶

Maqomot tarkibiga kiruvchi barcha maqomlarning xususiyatlari, ijrosi, parda tizimi, doira usuli, ichki va tashqi tartibotlari haqidagi ma'lumotlarni to‘liq tarzda berish tadqiqotimiz maqsadiga kirma-ganligi uchun, yuqorida ko‘rsatilgan sabablar bois, Navo maqomi haqidagi tushunchalarni berish bilan kifoyalandik.

Ovoz mashqlarini bajarish jarayonida maqomlarda mavjud “hang”lar, zamzamalardan unumli foydalanish, bo‘lg‘usi xonandani akademik ijroga yaqinlashtiradi. Bunday atamani biz faqat G‘arb kompozitorlari asarlarining yuqori darajadagi ijrolariga nisbatan qo‘llaymiz, ko‘p hollarda. Ana shunday ijrolar silsilasini “akademizm” deb ataymiz. Unutmaslik kerakki, mumtoz musiqiy asarlar ijrosida ham akademizm mavjud. Bu akademizm milliy ohanglarimizning to‘laqonli ijrosi asosida vujudga keladi.

Musiqashunos olim D.Asafev ta’kidlaganidek, “Akademizm osmondan tushgan narsa emas, faqat o‘z zamonida ayni holda xalq ijodiyoti zamirida paydo bo‘lib, ana shu ijrochilik yuqori darajaga ko‘tarilganda yuzaga keladi”.

---

⁵ Maqosid-ul alhon. Tehron. 1966 yil. 111-bet.

⁶ Risolai musiqiy. O’zR FA inv.468. 10-bet.

1.3 LABLANGAN TOVUSH “ME” YORDAMIDA OVOZ REGISTRINI RIVOJLANTIRISH

Mashq tabiiy major tovush qatorida berilgan. Bizningcha, mashqni dastlab fortepiano jo'rлигиде байарыш ма'улроқ. Talabalarning turli musiqiy oqimlarga ergashib ketayotganligi bizni shunday qilishga majbur qiladi. Ovoz va parda munosabatlari yaxshilangach, mashqni milliy sozlarda, xususan, tanbur, dutor, г‘ижак соzlarida bajarilsa mashg‘ulot yaxshi natija berishi mumkin. Mashq bajarilayotganda ovoz boylamlarining harakati yordamida har xil milliy bezaklarni amalga oshirilsa yaxshi bo'lardi. Bu jarayonda talabaga nafasdan unumli foydalanish, uni tejash ko'nikmalari singdirib boriladi.

1-mashq

The musical score for '1-mashq' consists of five staves of music, each starting with a treble clef. The first staff contains mostly quarter notes. The second staff begins with a eighth note followed by eighth notes. The third staff features a mix of eighth and sixteenth notes. The fourth staff includes eighth notes and quarter notes. The fifth staff concludes with eighth notes.

1.4 UNLI TOVUSHLAR USTIDA ISHLASH

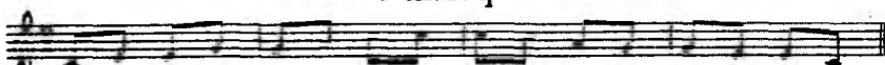
Ma'lumki, xalq musiqasini boyituvchi, undagi ohanglarning xalqonaligini ta'minlovchi omil musiqiy bezaklardir. Ular asosan unli tovushlar yordamida amalga oshiriladi. Mashqni bajarish jarayonida unli tovushlarning tiniq sadolanishi, musiqiy bezaklarning aniq ifodalananishi talab etiladi. Til, jag*, halqum, tilchak kabi ovoz shakllantirishda ishtirok etadigan a'zolarning to'g'ri harakatlanishiga, faolligiga alohida e'tibor berish kerak. Mashqni tanbur jo'rлиgida kuylangsana ham bo'laveradi.

2-mashq

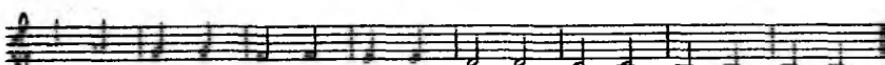
The musical score for '2-mashq' consists of eight staves of music notation, each staff starting with a different key signature. The staves are arranged vertically, with each staff containing a series of quarter notes and rests. The first staff starts with a C major key signature (no sharps or flats). The second staff starts with a G major key signature. The third staff starts with an A major key signature. The fourth staff starts with a D major key signature. The fifth staff starts with an E major key signature. The sixth staff starts with a B major key signature. The seventh staff starts with an F# major key signature. The eighth staff starts with a C major key signature. The notation uses standard musical symbols like quarter notes, eighth notes, sixteenth notes, and rests, with some sharp and flat signs indicating key changes.

Mazkur keltirilayotgan mashqlarda (3-8 gacha) pardalar tozaligi usti-da ishlash, ushbu sakratma harakatlarda nafasni tejash va tilni qattiq tanglayga undosh tovushlar aniqligi darajasida tekkizish talab qilinadi.

3-mashq

4-mashq

5-mashq

A handwritten musical score consisting of six staves of music. Each staff begins with a clef (G-clef or F-clef), followed by a key signature, and a time signature of 2/4. The music consists of eighth and sixteenth note patterns. The first three staves have a common starting pitch, while the last three staves begin at different pitches.

6-mashq

A handwritten musical score consisting of six staves of music. Each staff begins with a clef (G-clef or F-clef), followed by a key signature, and a time signature of 2/4. The music consists of eighth and sixteenth note patterns. The staves are vertically aligned, showing a continuous sequence of notes across the six staves.

7-mashq

Five staves of musical notation for 7-mashq. Each staff uses a treble clef and consists of five horizontal lines. The notes are represented by dots and dashes. The first staff starts with a dash. The second staff starts with a dot. The third staff starts with a dash. The fourth staff starts with a dot. The fifth staff starts with a dash.

8-mashq

Five staves of musical notation for 8-mashq. Each staff uses a treble clef and consists of five horizontal lines. The notes are represented by dots and dashes. The first staff starts with a dash. The second staff starts with a dot. The third staff starts with a dash. The fourth staff starts with a dot. The fifth staff starts with a dash.

Mazkur keltirilayotgan mashqlar (9 - 13 mashqlar) – til va tanglay harakatini muvofiqlashtirishga qaratilgan. Undosh tovushlar aniqli-giga erishish, hosil qilingan tovush birikmalarida (“do”, “to”, “ta”, “da”, “ru”, “ri” kabi) nafasni tejash, unli va undosh tovushlarni tiniq ifodalash, imkon qadar an’anaviy xonandalikka xos musiqiy bezak-lardan to’laqonli foydalanish tavsiya etiladi.

9-mashq

10-mashq

11-mashq

12-mashq

A musical score for piano, showing two staves. The top staff uses a treble clef and the bottom staff uses a bass clef. Both staves are in common time. Measure 11 starts with a half note in the bass staff followed by eighth notes in pairs. Measure 12 begins with a quarter note in the bass staff.

A musical score for piano, showing two staves. The top staff uses a treble clef and the bottom staff uses a bass clef. Both staves are in common time. Measure 11 consists of eighth-note patterns: the treble staff has B-flat, A-flat, G, B-flat; the bass staff has E-flat, D, C, E-flat. Measure 12 begins with a half note in the bass staff followed by a repeat sign.

13-mashq

A musical score page showing a single staff of music in 2/4 time with a treble clef. The staff consists of 12 measures, each containing a sixteenth note followed by a quarter note. The notes are grouped by vertical bar lines.

A musical score for piano, showing two staves. The top staff uses a treble clef and the bottom staff uses a bass clef. Both staves are in common time. Measures 11 and 12 are shown, featuring a variety of note values including eighth and sixteenth notes, along with rests.

A musical score page showing two measures of music for orchestra. The key signature is one sharp (F# major), and the time signature is common time (indicated by a 'C'). Measure 11 starts with a bassoon playing eighth-note pairs, followed by a cello and double bass section. Measures 11 and 12 continue with similar patterns involving the bassoon and double bass. Measure 12 concludes with a single eighth note on the bassoon.

Quyida keltirilayotgan mashqlar (14-20 – mashqlar) turli sakratma harakatlarda ovoz ravonligiga erishishga mo‘ljallangan. Mashq bajarilayotganda kvinta va kvarta intervallarining toza sadolanishiga erishish talab etiladi.

14-mashq

A musical score page showing a single staff of music. The staff begins with a clef, followed by a key signature of one sharp (F#), and a time signature of 6/8. The music consists of six measures. The first measure contains a whole note followed by a series of eighth and sixteenth notes. The second measure contains a half note followed by eighth and sixteenth notes. The third measure contains a quarter note followed by eighth and sixteenth notes. The fourth measure contains a half note followed by eighth and sixteenth notes. The fifth measure contains a quarter note followed by eighth and sixteenth notes. The sixth measure contains a half note followed by eighth and sixteenth notes.

A musical score page showing a single staff of music. The staff begins with a treble clef, followed by a key signature of one sharp (F#). The time signature is common time (indicated by a 'C'). The music consists of a series of eighth and sixteenth note patterns, primarily consisting of eighth-note pairs and sixteenth-note groups of two or three. There are several rests interspersed throughout the measure.

15-mashq

16-mashq

17-mashq

18-mashq

19-mashq

Musical notation for 19-mashq, consisting of three staves of music. The first staff uses a treble clef, the second a bass clef, and the third a bass clef. The notation includes various note heads and stems, with some notes having vertical stems extending downwards.

20-mashq

Musical notation for 20-mashq, consisting of five staves of music. The staves alternate between treble and bass clefs. The notation includes various note heads and stems, with some notes having vertical stems extending downwards.

21-27 mashqlar Ushshoq ohanglarida. Mazkur mashqlarda unli tovushlarning imkon qadar labga yaqin bo'lishi talab etiladi.

21-mashq (Ushshoq ohanglarida)

An'anaviy xonandalikda shunday bir ijro texnikasi bor. Sadolana-yotgan unli tovush bir takt jarayonida boshqa unli tovushlarga yaqin holatda ijro etiladi. Masalan "a" tovushi "e"ga, "o" tovushi "o"ga yaqinlashtiriladi. Ba'zida "u" tovushining "a"ga yaqinlashtirish holatlari ham uchraydi. Bu jarayonda ovoz shakllanirishda ishtirok etuvchi barcha a'zolar, xususan, lablar, til tez-tez harakatlantiriladi. Aksar hollarda ushbu o'zgarishga moyil tovushlarning shakllanishida kichkina tilcha va yumshoq tanglay ko'proq ishlatalishi kerak. Bunday ijroviy texnikadan marhum hofizlar Domla Halim Ibodov, Hojixon Boltayev, Berta Davidova, Rasulqori Mamadaliyevlar mahorat bilan foydalanishgan. Mashqlarning to'g'ri amalga oshirilishida yuqorida nomlari keltirilgan hofizlarning turli texnik vositalarda mavjud ovozli yozuvlariga tayanilsa maqsadga muvofiq bo'lardi. 22-25 mashqlar ijrosida shu holatga ko'proq e'tibor berilishi talab qilinadi.

22-mashq (Ushshoq ohanglarida)

23-mashq

24-mashq

25-mashq

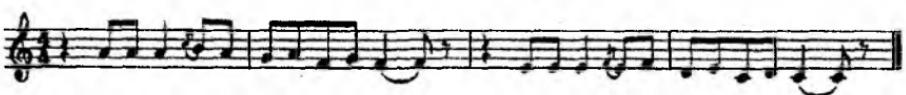

Mazkur keltirilayotgan mashqlardan maqsad shunga o'xshash tovush birikmalari yoki alohida so'z bo'g'inlari yordamida artikulyatsiyani⁷ rivojlantirish.

26-mashq

27-mashq

28–29-mashqlar Rost ohanglari asosida. Bunda parda tozaligi va tovush birikmalari talaffuzining imkon qadar yorqinroq ifodalash nazarda tutilgan. Mashqlar tanbur va doira jo'rligida "Saraxbor" usulida ijro etiladi.

28-mashq

29-mashq

⁷ Artikulyatsiya – musiqa cholg'ulari va ashulachi ovozida surunkasiga kelgan toyushlarni ijro etish usullari (I. Akbarov. Musiqa lug'ati. – T., O'qituvchi. 1997. 20-b.); diktsiya – haqida ma'lumot.

30-mashq. Tovushni sakratma harakatlari ustida ishlash. G'arb ohanglaridagi mashqlardan farqli o'laroq, sakratmalarda oltinchi bosqichni ham kiritdik. Bu mashqning milliyligini ta'minlaydi. Mashqni qonun yoki qashqar rubobi jo'rligida bajarilgani ma'qulroq. Albatta, kitobda keltirilayotgan barcha ovoz mashqlarida fortepiano sozining ahamiyatini esdan chiqarmaslik kerak. Bu zamon talabi.

30-mashq

31-34 mashqlarda unli tovushlar, tovush birikmali ("na", "no", "ba", "bo", "pu", "po" kabi) aniq va tez ijo etishga o'rgatishlar inobatga olingan. Ushbu mashqlar yuqori pardalarda bajarilsa yanada samaraliroq bo'ladi

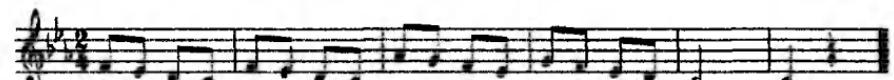
31-mashq

32-mashq

33-mashq

34-mashq

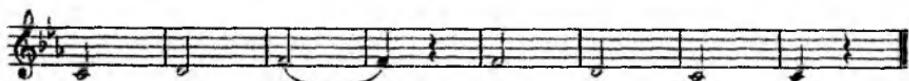
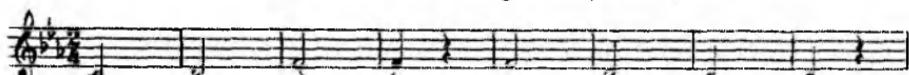
35-39-mashqlar tanbur, dutor, doira jo'rligida "Saraxbor" usulida ijo etilishi maqsadga muvofiq. Ijo jarayonida talaba ovozida sadolayotgan ohangning hazinligiga erishish talab etiladi. Go'yo, talaba

o'zini hayajonlanayotgan va yig'layotgandek his qilsin. Har bir pardani
ichki bir iztirob bilan kuylasın.

35-mashq
(Navo ohanglarida)

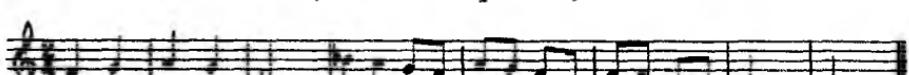
36-mashq
(Buzruk ohanglarida)

37-mashq
(Buzruk ohanglarida)

38-mashq
(Buzruk maqomida)

39-mashq
(Buzruk maqomida)

40 mashq. Minor tovush qatorlarida ijro texnikasini oshirish. Bu jarayonda o'qituvchi turli tovush birikmalaridan foydalanishi mumkin. Tilida defektologik nuqsoni bor talabalarda mazkur jarayon qiyinroq kechadi. Bunday talabalar bilan ishlash jarayonida "z", "s", "r" tovushlarining tiniqligiga alohida e'tibor berish lozim.

40-mashq

41–43-mashqlarda Qo'shchinor, Gullar bog'i ashulalarining ohan-giga tayanish tavsiya etiladi. Bu mashqlar yordamida talaba takt o'chovlaridagi xilma-xillikni his qilib borishi nazarda tutiladi.

41-mashq

42-mashq

43-mashq

44–46-mashqlarni bajarish jarayonida an'anaviy qo'shiqchilikka xos musiqiy bezaklar yordamida nozik ichki kechinmalarni ifodalashga harakat qilinadi. Zero, Galdir qo'shig'i alohida holda yoki turkumli holda ko'proq ayollar tomonidan ijro etilgan.

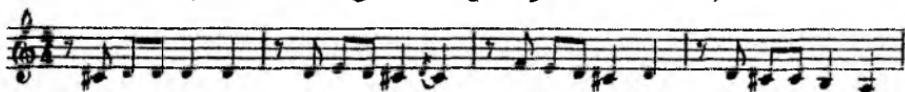
44-mashq
(Galdır ohanglarida)

45-mashq
(Galdır ohanglarida)

46-mashq
(Galdır ohanglarida, qashqarcha usulida)

47–50-mashqlarda Tanavor ohanglarini his etib kuylashga e'tibor qaratiladi. Mashqlar rubob, qonun, g'ijjak va albatta doira jo'rligida amalga oshiriladi. Ularda Tanavorga xos musiqiy bezaklar ko'proq ishlatalgani ma'qul. Talaba ovozida mavjud titratmalardan (vibratsiya) mashq jarayonida unumli foydalanish zarur.

47-mashq

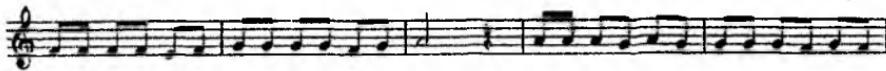
48-mashq

49-mashq

50-mashq

Mazkur keltirilayotgan parchada ovozni to‘g‘ri shakllantirish, lab va tishlarga yaqinlashtirish va nafasni to‘g‘ri yo‘naltirishlar inobatga olingan. 51–53-mashqlar tanbur va doira jo‘rligida ijro etilgani maqsadga muvofiq.

51-mashq

(Saraxbori Buzrukdan)

Mazkur keltirilayotgan parchalar ovoz ko‘lamini kengaytirib, ovoz sadosini tiniqlashtirishga mo‘ljallangan

52-mashq
(Buzruk maqomi Nasrulloid dan parcha)

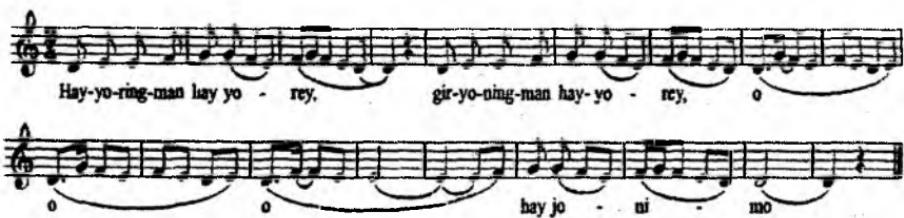

53-mashq
(Buzruk maqomi Nasrulloid dan parcha)

Mazkur keltirilayotgan parchada nafasni tejash, ovozni ravon-lashtirish va aniq talaffuzga erishish nazarda tutilgan. Mashq dutor va doira jo'rлигida amalgal oshirilgani ma'qulroq. Ta'kidlash lozimki, inson ovozi sozlarga bo'ysungan holda shakllanib boradi. Aytaylik, tanbur jo'rлигida kuylagan xonandaning ovozi nimasi bilandir tanbur pardalarining sadosini eslatadi. Agar u dutor jo'rлигida ijro etsa, ovozda dutor sadosi, hatto zarbalariga xos holatlarni sezish mumkin. Mashq jarayonida o'qituvchi ovozdagi mana shu xususiyatlarni ham nazarga olishi talab etiladi.

54-mashq
(Buzruk maqomi Buxoro Irog'idan parcha)

55-59-mashqlar asosan maqomlarga kiruvchi kichik-kichik ohang-lardan tuzildi. Mashqlarni tanbur dutor, g'ijjak, doira ansambl jo'rligida amalga oshirish ma'qulroq. Ma'lumki, an'anaviy maqom ijrochiligidagi "shikami", "guligi", "siynagi" kabi ovozlardan ko'p foy-dalanilgan. Mashqlardan ko'zlangan maqsad, ovoz shakllantirishda qorin bo'shilig'i mushaklaridan, difragmadan to'g'ri va unumli foyda-lanish hamda ovozni ba'zi hollarda burun orqali sadolantirishga erishishdir. Shu bois, mashqlar yuqoridagi talablarga tayanilgan holda bir necha darslarda faqat tanbur jo'rligida amalga oshirilgani ma'qulroq. Mazkur keltirilayotgan parchada ovozni burun orqali sadolan-ishini ta'minlashga erishish talab etiladi.

55-mashq

(Buzruk maqomi Talqinchai Iroqdan parcha)

Mazkur keltirilayotgan parcha aniq talaffuzga erishishga qaratilgan.

56-mashq

(Xorazm Buzruk maqomi Nasrulloiydan parcha)

Tun oq shom kel, di kul bamu sa, ni ul gul rux,
shi tob ay - lab., xi-ro - mi sur' - , a - ti - din gu,
u - za xay - din, gu - lob ay - lab.

Keltirilayotgan parchada ovoz harakatini takomillashtirish va tayanch pardani mukammallashtirish inobatga olingan.

57-mashq

Keltirilayotgan parchada nafasni tejash va ijroda mungni oshirish inobatga olingan.

58-mashq

Keltirilayotgan parcha, ijroda tantanavorlikni, vajohatni kuchaytirishga qaratilgan.

59-mashq (Navo maqomi Saraxbori Navodan parcha)

Mazkur keltirilayotgan parchadan maqsad, ovoz ko‘lamini ken-gaytirish va uning pardalardagi harakatini faollashtirish.

60-mashq
(Navo maqomi Talqini Bayotdan parcha)

O - ia - shin   gul bar - gi - din   xi'l' - at ki, jo - no - nim - da - dur,
 xi'l' - at er - mas ul bir o't - dur - kim me - ning
 jo - nim - da - du - ro.

Mazkur keltirilayotgan parcha, ijrodagi mungda – nolakorlikni chuqurlashtirishga qaratiladi.

61-mashq
(Navo maqomi Orazi Navodan parcha)

Keley mah - vash   qa - mar yang - lig'   xi - rom ich - ra   shi -
 tob ay - lab   yu - zing din ty - ra   sho - min - ni   yo
 rut raf - i   ni - qob ay - lab

1.5 TARONALAR IJROSIDA UFAR XARAKTERIDAGI YENGIL VA JO'SHQINLIKKA ERISHISH

62-mashq

(Navo maqomi Orazi Navoning I, II taronalar)

I TARONA

Bo-qar o - hu - da-yin har yon bo-qar o - hu -
da-yin har yon o'shal ik - ki qa-ro ko'z - lar,
xa-dan - gi g'am za-sin ot - mag' xa-dan - gi g'am -
za-sin ot - mog' u - chun go' - yo qa-ro ko'z - lar

II TARONA

Di - lu - joh say di qil - moq ta di - lu - joh,
say di qil - moq to ki - shi ko'r - may
tu-rur har - giz, mu-nun - tek no za - min qosh - lar.

Keltirilayotgan parchalarda (63–65-mashqlar) yumshoq tanglay va tilchak faolligini oshirish e'tiborga olingan.

63-mashq

(Navo maqomi Talqinchai Mustazodi Navodan parcha)

Ey sa - nav - bar bo'y - li dil - bar fik - ri bli -
- ron qil - ma - g'il shavq o' - tin - da men ga - do -
- si as - ru bir - you qil - ma - g'il.

64-mashq
(Navo maqomi Bayoti Sheroziyidan parcha)

65-mashq
(Navo maqomi Bayoti Sheroziyidan parcha)

66–6- mashqlar o'rta registrdagi pardalarni to'lqinlatish va nolishlarni ijroda ta'minlash, ohang aniqligiga erishishga qaratilgan.

66-mashq

(Dugoh maqomi Saraxbori Dugohdan parcha)

Mazkur keltirilayotgan parchada ohangning asl holatiga erishish lozim

67-mashq

(Dugoh maqomi Soqiyynomai Savti Chorgohdan parcha)

Ni - go - rim mo - yi - li ag' - yor o' - lub - dur,
A - lar - g'a mu - ni - su g'am - xor o' - lub - dur
Ra - qib - lar so - ri ket - mish yo ma - gar - kin,
Me - ni be - cho - ra - din be - zor o' - lub - dur.

68–69-mashqlar ijro jarayonida mayda pardalarning (notamom pardalar) mukammalligiga erishish, ovozning baralla sadolanishini ta'minlashga mo'ljallangan. Qadimda tanbur parda boyamlari quyidagicha ifodalangan: dastaga bog'langan pardalar tamom pardalar deyilsa, ular orasidagi barmoqlar yordamida paydo qilinadigan tovushlar notamom pardalar deb yuritilgan. Ba'zi adabiyotlarda asl pardalar va notamom pardalar deb ham aytildi. Tayanch parda – kuy boshlanadigan va tugallanadigan parda bo'lsa, asl parda – maqom parchalarida uchraydigan tayanch pardaga yordamchi o'laroq ohanglarni pog'onama-pog'ona boyitib boradigan pardalar hisoblanadi. Ular "tamom" pardalar ham deyiladi. Ana shu tamom pardalar orasida uchraydigan yarim pardalar, chorak, nimchorak pardalar – notamom pardalar deyiladi.

68-mashq

(Dugoh maqomi Husayniy Dugohning Ufari Chorgohidan parcha)

Bil-sang me-ni jo - no - ni-mi deb - qo - ni mu-hab-bat...
ay - la-g'an eh - so ni mu-hab-bat... Mash - she - ta o - lib il - ki - ga gar
ay - la - sa hay - dar Maj - na - bo' - hur ul
zul - fi pa - ri - sho - ni mu-hab-bat.

Ovozning baralla jarangiga erishish ko'zda tutiladi

69-mashq

(Dugoh maqomi Talqinchai Mo'g'ulchai Dugohdan parsha)

Qil - dim du - o - yu har sa - ha - re il -
-ti - jo sen - ga O - hu fi - g'o - nu no -
-la bi - la yuz na - vo sen - ga Ne - din
mu - yas - sar o'l - ma - di bar - qi nu - fas -
kim o Bir o -
hu - zo - rim o'l - ma - di hoch. mus - ta - jo sen - ga

70–71-mashqlar murakkab zamzamalarni aniq va to‘g‘ri ijro etishga mo‘ljallangan. Zamzama maqomlarning dastlabki xatlarida uchraydi. Unda ohang so‘zsiz bo‘lib, tayanch pardagacha davom etadi.

70-mashq
(Segoh maqomi Saraxbori Segohdan parcha)

A musical score for 'Bogrimi' featuring four staves of music with lyrics written below them. The lyrics are: Bog' - rim - ni ti - g'i hajr i - la yuz po - ra qil - di-lar, to yo - r(i) ko' - yi - dim me-ni o - vo - ra qil - di - lar.

71-mashq

A musical score consisting of four staves. The top staff uses a treble clef and has a continuous melodic line with slurs and grace notes. The second staff uses a bass clef and also features slurs and grace notes. The third staff uses a treble clef and follows a similar pattern. The bottom staff uses a bass clef and concludes the page. Each staff ends with a double bar line and repeat dots.

72–73-mashqlarda talabani murakkab maqom doira usullariga o‘rgatib borish nazarda tutilgan.

72-mashq
(Segoh maqomi Mo'g'ulchai Segohdan parcha)

73-mashq
(Segoh maqomi Mo'g'ulchai Qashqarchasidan parcha)

Mazkur keltirilayotgan parcha undosh tovushlar aniqligiga erishishga qaratilgan. Mashq tanbur va doira jo‘rligida amalga oshirilgani ma’qul.

74-mashq
(Iroq maqomi Saraxbori Iroqdan parcha)

The sheet music consists of eight staves of musical notation for a vocal performance. The lyrics are written below each staff, corresponding to the notes. The language of the lyrics appears to be a Central Asian language, possibly Uyghur or Kazakh, with some Chinese characters interspersed.

Staff 1:

- Si - ri - shi - ki qo - nin a - yo - ging u - chum hi - no qi - la -
- yin qa - bul tusb - sa qa - ro g'im c -

Staff 2:

- zib qa - ro qi - la - yin o o

Staff 3:

- hay - jo nim.

Staff 4:

- A - qı - qı la' - ling - g'a jon jav - ha -

Staff 5:

- rin ni - sor ay - lay o Sa - vo - di ho - lin - ga

Staff 6:

- ko'z mar - du - min fi - do qi - la - yin, o

Staff 7:

- o o o o

Staff 8:

- hay jo . nim.

1.6 “G‘AZALRONIYLIK” USTIDA ISHLASH

G‘azalroniylik – bu alohida maqom san’ati bo‘lib, unda g‘azal baytlaridagi bo‘g‘inlarning iloji boricha bir-biriga yaqin tarzda, bo‘imasdan, doira usulidan chiqmasdan, takt o‘lchov birligiga putur yetkazmasdan ijro etilishi talab qilinadi. Bu jarayonda baytlarning, umuman g‘azalning mazmun mohiyati to‘laqonli ifoda etilishi shart.

75-mashq

(Iroq maqomi Muxayyari Iroqdan parcha)

Ni - ho - li sar v(i)-dur qad - ding qo-shing num ul ni
hol uz - ra mi - so - li nuq - ta - i nun, xo - ling
ul mush- kin bi - loi uz - ra. O' - lib hay - ron go' - tu - man xat - ti
xo - ling - din na - zar go' - yo. ko' - zim mar - dum - la -
ri - dur nuq - ta - lar ul xat - ti xo! uz - ra. o - o

76–78-mashqlar ijroda murakkab usullarni his eta olib kuylash, kuylash jarayonida talaffuz, ohang tozaligiga erishish, nafasdan unumli foydalanishlar talab etiladi.

76-mashq

(Rost maqomi Saraxbori Rostning II taronasidan parcha)

Musical score for 76-mashq. The score consists of three staves of music with lyrics written below them. The lyrics are:

Go - ful ol' - ma ey so - qiy.
 gul cho - g'in g'a - ni - mi tut,
 vaq - ti aysh e - tur bo - qiy,
 ol cha - g'ir, ke - tur, bol tut.

77-mashq

(Rost maqomi Saraxbori Rostning III taronasidan parcha)

Musical score for 77-mashq. The score consists of three staves of music with lyrics written below them. The lyrics are:

Ja - fo - sin check - ma yin... bo'l - mas mu - yas - sin sen
 - ga, jo - no - nim Yu - rak - ka dar -
 - di tek - may ta' sir ei - mas o - bu af - g'o - nim.

78-mashq

(Segoh maqomi Ajam navro'zining taronasidan parcha)

Musical score for 78-mashq. The score consists of three staves of music with lyrics written below them. The lyrics are:

Ey pa - ri vash, bo shin - ga men has - ta - i
 zor uy - ru - lay, yo - rey
 No - lo - von bo'l - sa ko' zing men zo - ri be
 mor uy - ru - lay yo - rey.

1-bob yuzasidan mustaqil ta'lim bo'yicha savollar va topshiriqlar

1. Ustoz xonandalar maqomdagi qanday unsurlardan ovoz mashqi o'rnidagi foydalangan?
2. "Ovoz qizdirish", "ovozi yuritish" ovozning qaysi registridan boshlanadi va qanday misollar orqali bajarish mumkin?
3. O'qituvchi xonandaning ovozini qaysi cholg'ular tovushiga boysunuvchan bo'lishini e'tiborga olishi zarur?
4. "Falsez" ovozning qaysi qatlamiga kiradi?
5. Lad so'zining ma'nosi?
6. Dugoh maqomining ilk xatlari (dugoh tovush qatori) necha tovushdan iborat?
7. Navo so'ziga ta'rif bering.
8. An'anaviy xonandalikda sadolanayotgan unli tovushlar bir takt jarayonida qaysi unli tovushlarga yaqin holatda ijro etiladi?
9. Artikulyatsiya so'ziga ta'rif bering.
10. "Shashmaqom" nima?

2-BOB

2.1 BIRINCHI KURS UCHUN TAVSIYA ETILAYOTGAN ASARLAR

Chaman ichra

Turub To'la shetki

M.M. $\frac{2}{4}$ = 80 - 84

The musical score consists of six staves of music for a single instrument, likely a turub (hourglass drum). The tempo is marked as M.M. $\frac{2}{4}$ = 80 - 84. The lyrics are written below each staff, corresponding to the notes and rhythms. The lyrics are:

Soch - la - rim to - - -
- lim to - - lim (ey) cha - man ich - - - ra,
yo - rim sen - da
ha - yo - - lim (ey) cha - man ich - - - ra,
ke - cha xa - ting - - -
- ni o - - lib cha - man ich - - - ra
bog' ich - - ra (ey), gul - day kml - di ja - mo - - -
- lim (ey), cha - man ich - - - ra.

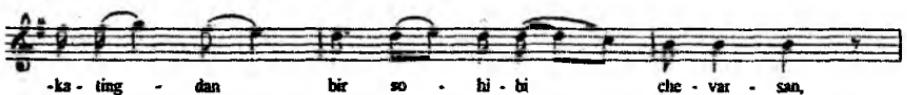
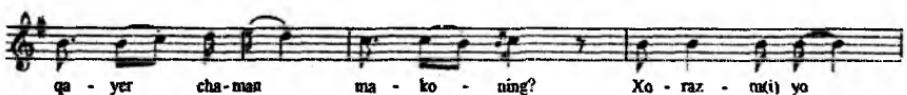
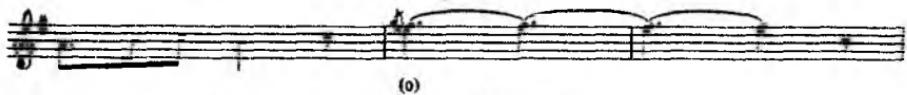
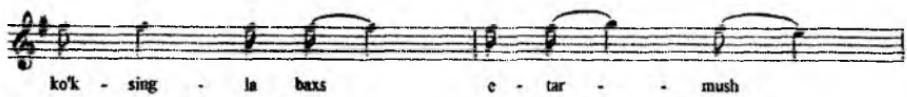
Sanobar

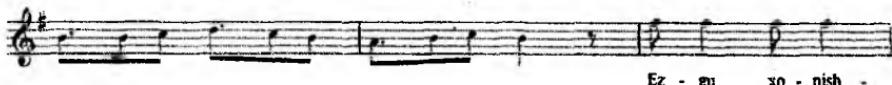
Turob To'la she'ri

$J = 76$

The musical score consists of ten staves of music for voice and piano. The lyrics are written below each staff. The vocal part is in soprano range, and the piano part is in treble clef. The lyrics are as follows:

Sun - bul so - chin
 -
 ga gu - mi, gul lo - la - mi ca - qib - san,
 -
 shu lo - la mis - li yush - mb, dil - lar - ga ko'p
 -
 yo - qib - san,
 -
 maz - mu - ni bu' - zi - lar - ai ishq o' - ti - da
 -
 yo - qib - san, ay - gil o' - zing Sa - no - bar,
 -
 qa - yer sc - ning ma - ko - ning? Far - g'o - na Tosh -
 -
 kent yo Qo' - qon - mi oah - - yo - ning?
 -
 Ko'k - sing - ga to'l - di - rib - san, she - nu sha - raf

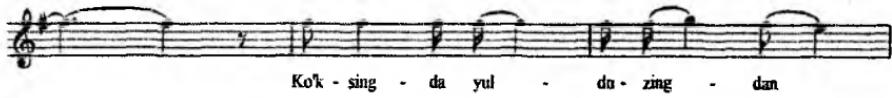

Ez - gu xo - nish -

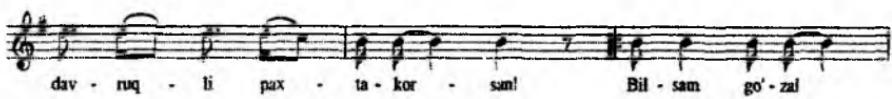

li - ging - dan, san' - a - ti be - g'u - bor - san.

(o)

Ko'k - sing - da yul - du - zing - dan

dav - ruq - li pax - ta - kor - sam! Bil - sam go' - zal

Sa - no - - - bar, bir bo's - - - ion

ma - ko - - - ning, bax - tu - ba - ho - -

ri - kul - - - gan, va - tan - dir oah - - yo - ning.

Qalandar V

M.M. $\text{J} = 120\text{-}126$

The sheet music consists of ten staves of musical notation for voice and piano. The vocal part uses a soprano C-clef, and the piano part uses a treble G-clef. The time signature varies between common time (indicated by 'C') and 2/4 time (indicated by '2'). The key signature changes from no sharps or flats at the beginning to one sharp (F#) later on.

Lyrics:

- Staff 1: Aq - lu - hush - uch - di - bo -
bir i - lo ju - qil, ei
- Staff 2: shim - din, ey pa - ri, de -
ich - ra bo1 ma - yin, af -
- Staff 3: vo - na - man (o),
so - na - man (o).
- Staff 4: Ul za - mo - ni
- Staff 5: - kim, yi - roq vas - ling - din
- Staff 6: o'l - dim, to bu dam (o) -
- Staff 7: Har ke - cha yo -
- Staff 8: - ding - da ming yo'l ty - qu -
- Staff 9: din uy - g'o - na - man (o)
- Staff 10: ||2.|| man (o)

Qaydin galding
("Bahrom va Dilorom" dostonidan)

M.M. $\text{♩} = 120 - 126$

The musical score consists of ten staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. The second staff begins with a bass clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. The third staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. The fourth staff begins with a bass clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. The fifth staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. The sixth staff begins with a bass clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. The seventh staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. The eighth staff begins with a bass clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. The ninth staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time signature. The tenth staff begins with a bass clef, a key signature of one sharp, and a common time signature.

Below each staff, the lyrics are written in English. The lyrics are:

Qa-ro ko'z -
-li (ey) se-var yo - rim, so'y - la jo -
nim (ye), qay-din gal - ding?
Sha-kar - din so' - zi ma - za - li, so'y - la jo -
min (ey) qay-din gal - ding?
Qay - si bog' - lar - ning no - ni - san?
Qay - si dog' - lar - ning quo - ri - san?
Qay - si jo - non - ning yo - ri - san? So'y - la jo -
nim (ey), qay-din gal - ding?

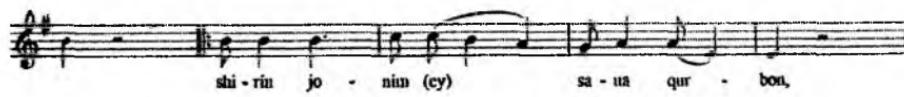
Gul o - chi - lur

al - voo al - von,

sc - ni go' - rib (e) aq - lim hay - ron,

shi - rin jo - nim (ey) sa - ua quir - bon,

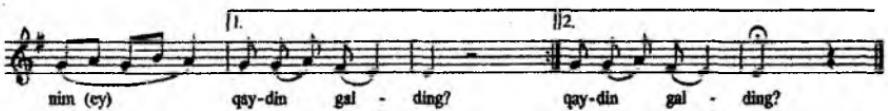
so'y - la jo - nim (e), qay - dim gal - ding?

San - na - chuk gal - ding bu - bo -

-g'a. jo - nim jo - ning -

Suvchi yigit ashulasi

Habibiy she'ri

M.M. J = 72

The musical score consists of seven staves of music for voice and piano. The vocal part is in soprano range, and the piano part is in basso continuo range. The lyrics are written below the vocal line in both Russian and English. The music is in common time (M.M. J = 72).

Staff 1:

- Lyrics: (Ay - la -)
- Piano accompaniment: Bass notes.

Staff 2:

- Lyrics: na - man o) Qol' - da kct mon,

Staff 3:

- Lyrics: a - rig boly - lab yur - ga nim - da, pax - ta -

Staff 4:

- Lyrics: zor - ga strv lar ta - rab tur - ga nim - da

Staff 5:

- Lyrics: hech nar - sa - ni bil - mas e - dim, bo'z bo - lay-dim, (o)

Staff 6:

- Lyrics: dil - ga bir o't sol - ding

Staff 7:

- Lyrics: shun - da, ko'r - ga - nim - da, (ya yo - ra, yo - ra) dil - ga

Staff 8:

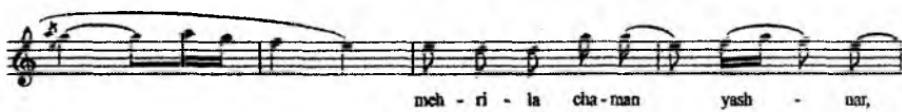
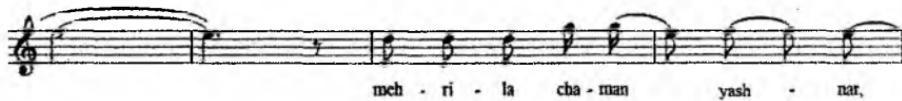
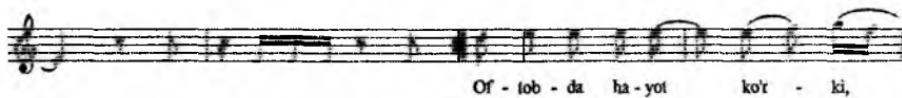
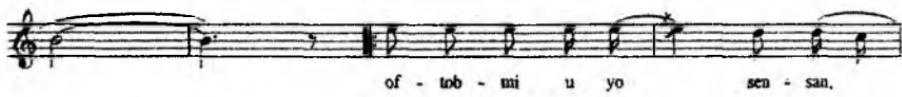
- Lyrics: bir o't sol - ding shun - da, ko'r - ga - nim - da.

Kuydirma

M.M. ♩ = 76 - 84

Musical score for "Kuydirma" with lyrics:

Eye, ko'z - la - ri xu - mo -
rim, ka - ram qil, bon - cha kuy - dir - ma,
kuy - di sab - ru qa - ro - rim,
(jo - ni - mey) di - lim kuy - gun - cha kuy - dir - ma,
kuy - di sab - ru qa - ro - rim
(jo - ni - mey) di - lim kuy - gun - cha kuy - dir - ma.
Har tong ko' - zim mash - riq - da,
kun bol - qa - di sen yoq - dan
har tong ko' - zim mash - riq - da,
kun bol - qa - di sen yoq - dan,

A musical score for a single melodic line. The staff begins with a treble clef, a 'C' key signature, and a common time signature. The melody consists of eighth-note pairs followed by a sixteenth-note pair, then a quarter note, another sixteenth-note pair, and finally a half note. The lyrics 'Top - mush or - zu xá - vo - lim' are written below the notes.

Top - mush or - zu xa - yo - lim

A musical score for a single melodic line. The staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature. The melody consists of eighth and sixteenth note patterns. The lyrics are written below the notes: "sen - da go' - zal iq - bo - lin,".

sen - da go' - zal iq - bo - tin,

A musical score for a single melodic line. The staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature. The melody consists of eighth and sixteenth note patterns. The lyrics "kuy-gan-mi-dir bu jo - nu (jo -)" are written below the notes.

kuy - gan - mi - dir   bu   jo   -   nu   (jo -

A musical score for 'The Star-Spangled Banner' featuring a treble clef staff. The lyrics for the second verse are written below the staff: "ni - mey) di - lim oz - mun - cha, kuy - dir - ma."

ni - mey) di - lim oz - man - cha kuy - dir - ma.

A musical score for voice and piano. The vocal line consists of a single melodic line on a treble clef staff. The lyrics are: "Bir lau - di - rib oo'x - a - meaz - san". The piano accompaniment features a harmonic progression with chords in G major, B-flat major, and A major.

Bir kuy - di - rib go'y - - may - san,

A musical score for the song "Sunny Rib". The music is written on a single treble clef staff. The melody consists of eighth-note patterns. The lyrics "bir sun - di - rib" are written below the staff, corresponding to the first four measures. Measures five through eight contain the lyrics "sun - may - san". The score concludes with a final measure consisting of two eighth notes.

hir   **siv** : **di** : **rib**   **siv** : **may** : **sin**.

A musical score for a single melodic line. The staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature. The melody consists of eighth-note pairs followed by a sixteenth-note pair, with a fermata over the last note. The lyrics 'bir - long - di - rib' are written below the notes.

bir - boy - di - rib   go's - i - may - san

A musical score for soprano voice. The vocal line starts with a rest followed by a melodic line consisting of eighth and sixteenth notes. The lyrics "bir-say-di-rib" are written below the staff. The melody continues with a series of eighth and sixteenth notes.

bit six - di - rib   boy - i - may - i - san

A musical score showing a melodic line. It begins with a grace note followed by a sixteenth note on the first line. The second measure starts with a sixteenth note, followed by a eighth note, a sixteenth note, and a sixteenth note. The third measure starts with a eighth note, followed by a sixteenth note, a sixteenth note, and a sixteenth note.

60

A musical score for a single melodic line. The staff begins with a sharp sign indicating G major. The melody consists of eighth-note pairs followed by quarter notes, with a fermata over the final note. The lyrics "hay - jo - nim - san - o." are written below the staff.

hay is - - - - - sun - o).

sq - lim o - lib a - zal - dan
 o - xir oz - gun - cha kuy - dir - ma.
 Ey sev - gi - li jo - no - nim,
 be - meh - r(i), be - par - vo - yim,
 o - xir - gi pu - shay - mo - ning jo -
 - ni - mey) ye - tib kel - gun - cha kuy - dir - ma
 ||2|| cha kuy - dir - ma.

Andijon samosi

Mugamiy she'tri

M.M. J - 80 = 84

The musical score consists of six staves of music, each with lyrics written below it. The music is in 2/4 time, with a key signature of one sharp (F#). The lyrics are in Russian and Uzbek, reflecting the Mugamiy she'tri style.

Staff 1:

Zulm i - lan qax - ru g'a - zab

Staff 2:

iz - hor qil - moq shun - cha - lar,

Staff 3:

o - shi - qi be - cho - ra - ga

Staff 4:

o - or qil - moq shun - cha - lar

Staff 5:

Gul de - bon sev - gan ki - shi - -

Staff 6:

- ning ko'k - ra - gi - - - ga nish u - rub, xas - ta - yu

Staff 7:

ma' - yus e - ub, ab - gor

Staff 8:

qil - - moq shun - cha - lar moq shun - cha - lar

Forçut she'ri

M.M. J = 69 - 72

So'lim

Imomjon Ikromov musiqisi

Umru bush o't - mas ba - hor ay - yo - mi
sab - ro bo'l - ma - sa. lo - la - zor ich -
ra bi - so - ti ay - shi bar - po bo'l - ma - sa
Ho - sil o'l - mas bo - da jo - mi bir - la mi -
no - din mu - rod, ho - sil o'l - mas bo - da
jo - mi bir - la mi - no - din mu - rod,
jil - va gar to so - qi - yi gul - cheh - ra pay - do bo'l - ma - sa.

Qaytarish uchun

Tamomlash uchun

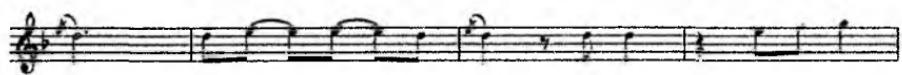
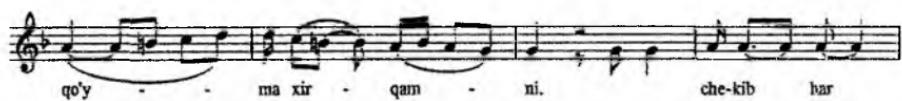
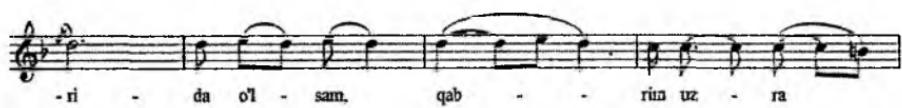
Qo'shchinor

A.Nuvoyi she'ri

M.M. = 84 - 88

The musical score consists of ten staves of music for voice and piano. The lyrics are written below each staff, divided by vertical bar lines corresponding to the musical measures. The lyrics are:

Ju-ma to - shin
u - rib har - yon yan - gi do - g'im
- ni af - gor et. ti - lim - din lo -
- la-dek. ishq ich - ra to - shin - ni
na - mu dor et.
Chu maj - nun qil - ding cn - di, cy.
mu - gian - niy. go' - sha to - bing - ni,
ko'n-gul. sav - do - si tas - ki - ni
u-chun bo'y - nim g'a tu - mor et.
(oh yo - rey you - di jo - ni-mey)

-bu kim, av - val qu - yosh dav - ri -
 -ni par - kor et (o jo - - - ney).
 I - mo - rat
 tar - xi - dur na' - lu a - lif - din
 har ta - raf ko'k sun, va - fo qas -
 -rin go' - por sang, bu bi - no - lar
 uz ra de - vor et.
 E - ror maq - sad yi-roq, vo - diy u - zun, tun

tiy - - - ra, yo'l bur - - toq. Bu yo'l-da salb
 e - lib o'z - - luk yu - kin, o'z. - ni
 sa - buk - bor et (o
 jo - - ney).

Na - vo - iy o'l - - sa tir - - gau - - gil yu - zi - ga
 yuz qo'yub, ya' - ni yu - zi - ga

suv u - rub ul uy - - - qu - si - din

o - - - ni bc - dor et (oh yo - -

re yon - di jo - - ni mey, bu jo - - nim

sen - - dan ay - - lan - - si - no).

Qalandar III

M.M. ♩ = 96-100

The sheet music consists of ten staves of musical notation for voice and piano. The lyrics are written below the notes. The music is in common time (indicated by a 'C') and has a key signature of one sharp (F#). The vocal line uses a mix of eighth and sixteenth-note patterns, often with grace notes and slurs. The piano accompaniment is mostly harmonic, with some rhythmic patterns.

Lyrics:

- Ko'p er - - di has - ra - tim,
- jo . . . bo. ko'p er - -
- di has - ra - tim,
- jo - no, qi - lay iz - -
- hor deb
- kel - - dim, Mu - qi - - miy
- kun - ji - g'am cr - - -
- di se ni g'am,
- xo - r(i) deb
- kel - - - dim. Xa - ting - - - mu

ras - ta - ras
 ta sab - za yo
 ray
 ho - ni jan
 nat
 mu, Yu - zing ko'r
 - sal, ta - mo sho
 ay - la - yin gul
 zel deb kel - dim.
 1.   2.

Qalandar IV

M.M. J=120-126

Music score for Qalandar IV, featuring eight staves of music with lyrics in Persian and English. The score includes vocal parts and a basso continuo part.

Staff 1 (Vocal 1):

- Lyrics: OI xa-bar, ul; sar - vi poz uy - ; qu - si-din tur-
- Notes: Treble clef, common time (indicated by 'c'). Measures 1-3.

Staff 2 (Vocal 2):

- Lyrics: gan - mu-kin (o), OI xa-bar, ul; sar - vi-noz uy -
- Notes: Treble clef, common time (indicated by 'c'). Measures 4-6.

Staff 3 (Basso Continuo):

- Notes: Bass clef, common time (indicated by 'c'). Measures 1-6.

Staff 4 (Vocal 1):

- Lyrics: - - qu - si-din tur - gan - mu-kin (o)? No - gah tur - gan
- Notes: Treble clef, common time (indicated by 'c'). Measures 7-9.

Staff 5 (Vocal 2):

- Lyrics: bo'l - sa, rush - mush (vo - cy) han, so'rang, ko'r - gan - mu-kin (o)?
- Notes: Treble clef, common time (indicated by 'c'). Measures 10-12.

Staff 6 (Vocal 1):

- Lyrics: Bot - ma-sin ko'r - - - gach xi - jo - lat
- Notes: Treble clef, common time (indicated by 'c'). Measures 13-15.

Staff 7 (Vocal 2):

- Lyrics: ab - ri ich - ra o - f(i)-to - b(o), Bot - ma - sin ko'r -
- Notes: Treble clef, common time (indicated by 'c'). Measures 16-18.

Staff 8 (Basso Continuo):

- Notes: Bass clef, common time (indicated by 'c'). Measures 13-18.

Staff 9 (Vocal 1):

- Lyrics: - - gach xi - jo - lat ab - ri ich - ra o - f(i)-to - b(o).
- Notes: Treble clef, common time (indicated by 'c'). Measures 19-24.

Staff 10 (Vocal 2):

- Lyrics: tur - sa han chiq may e-shik - ka (vo - cy) yo - ki o'l - tur -
- Notes: Treble clef, common time (indicated by 'c'). Measures 25-28.

Staff 11 (Basso Continuo):

- Notes: Bass clef, common time (indicated by 'c'). Measures 25-28.

Staff 12 (Vocal 1):

- Lyrics: gan - mi - kin (o), Tur - sa han chiq
- Notes: Treble clef, common time (indicated by 'c'). Measures 29-30.

Staff 13 (Vocal 2):

- Lyrics: - - may e-shik - ka (vo - cy) yo - ki o'l - tur - gan - mu-kin (o)?
- Notes: Treble clef, common time (indicated by 'c'). Measures 31-32.

Ko'chabog'i II

Ey, sar - vi(i) - no - zi gal - sha - ni bo -
 ma - lo - ha - tim.
 va gul - u - zo - rim. ma - hi(i) va shu
 sar - vi(i) go - ma - tim.
 La' - ling ta - bas - sum et - di - ya, jo -
 nim a - sir - dur, shak - kar so -
 g'in - di, to' - ti ka - bi yo'q ha - lo - - va -
 tin (ey o -
 jo - - aam - mo).
 Dar - du fi - ro - q(i) mo - ta - mi,
 Xo - kis - ta - rim - ni ko' - yi - ga

ey,   jo - - - za - min   ni - gor.
 et   kui   sa   git   d(l)-bod.

yag' - mo   qi - lib   hu - zu - ri - mi,
 qol - g'ay   ha - ouz   bo - qj   che - kar -

toq   et - - di   to - - qa - ti m(ey)
 ga   na - do - - ma - ti - mye

yo - ra).

Hus - ning - ni   jil - - va - si - da   ba - g'o - - - - -
 To - kim Na - vo - - ly chek - ti   ra - qam,   yat - - che -
 kib   fi - g'on   (o - - - - - o - - - - - yo
 yo - - - - -   qj   bor,   (o

rey),   chun - an - - da - li - - b(i)   ket - di bu
 sho - yad - - ki - bo'l - - g'ay   bir - ku - ni

mut - da   ta - le - - - - - qa - tim.
 el - ga   hi - ko - - - - - ya - tim

a   xay - jo

- nim   - - - - - mo).

Qalandar I

M.M. 108-112

Tanavor I

M.M. =76-80

The musical score consists of ten staves of music, each with a different key signature and time signature. The lyrics are written below the notes in a cursive script. The first staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time. The second staff starts with a bass clef, a key signature of one sharp, and a common time. The third staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time. The fourth staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time. The fifth staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time. The sixth staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time. The seventh staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time. The eighth staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time. The ninth staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time. The tenth staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a common time.

Qo - m so - chim o' - - sib
(a)

qo - ra so - chim o' - sib qo - shin -

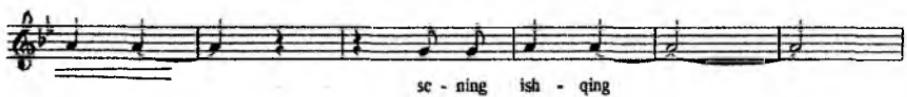
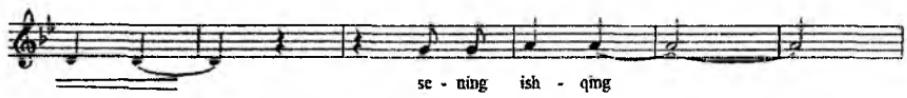
ga tush - di, p

ne sav - do - lar me-ning bo - shin - ga tush -

- di (e) yor yo ro),

p ne sav - do - lar

me-ning bo - shin - ga tush - di, (yo

gay - - din (yo - rim - mo) yo pish -
 - di (yo yor yo ro)
p *mf*
 ia - nam - din o't
 chi - qib bag' - rim tu - - tash - di (yo)
 yor yo ro) *f*
f (o) o' - zing osh - no,
 di - ling be - go - na - lar - - da (yo)
 ||.
 yor yo ro *p*
 ||.
mf o - pa - gi - nang ay - lan - sin
 o).

Tanavor II

M.M. ♩=98

The sheet music consists of ten staves of musical notation for a single instrument, likely a bowed string or woodwind instrument. The music is in common time (♩=98). The lyrics are written below each staff, combining English words and Chinese characters. The lyrics are:

- Staff 1: Ein - di sen - dek jo - no
- Staff 2: (o), jo - non (yo - ra)
- Staff 3: qay - da - dur, yar, yo -
- Staff 4: ro), ko' - rib gul yu - zing - ni bog' - da
- Staff 5: ban - da - du- r(i), (yar, yo - - ro)
- Staff 6: saq-lay ish-qing (o) fo - ki (yo)
- Staff 7: jo - nim (yo - ro) tan - - - da -
- Staff 8: - du- r(o), (yar, yo - - - ro)
- Staff 9: o' - zim har joy - da - man, kong hum sen -
- Staff 10: da - du- r(o), yor, yo - - - ro).

Mustahzod

M.M. J=92-96

Hus - ning gu - li to bo'l - di ja-hon mul - ki-da pay - do jil -

- va qi - lib i - iod, sol - di a - ning ish - qi bo - shi - ma

kul - fa - tu say - do qil - g'um an - ga fur' - yod.

Bo'l - mas na si - fit o - dam e - ding

no - z(u) fa - ni - da ey. ko'z - la - ri shah - lo, qil -

ding me - ni bir bo - qish i - la hus - ning - ga shay - do o -

- lam a - nga bar - bod. Lay -

li i - la Shi - rin chu e - mas yo - ri - ma mo - nand han

zar - ra, ham ah - bob, men

bir - la qa - chon teng bo' - lur ishq ich - ra ja - hon - da Mai -

man i - la Far - bod. Cho - kar g'a - mi haj - ring - da qa - chon

bo'l - di gi - rif - tor ishq ich - ra bi - lo - shak dar -

di - ki, a - ni shax - di la - bing qil - di - mu da' - vo ey

1. qo - ma - ti sham - shod. 2. Cho - qo - ma - ti sham - shod.

Furqat she'ri

Kokiling

M.M. $J=44-48$

The musical score consists of eight staves of music, each with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The time signature varies between common time (indicated by 'C') and 6/8 time (indicated by '6/8'). The lyrics are written below each staff, combining English words with Chinese characters. The vocal line includes sustained notes and eighth-note patterns.

Gu - yu - zing dav - ri -

-da jo - no, sun - bu - li tsr ko - ki - ling,

bosh a - yo - g'in - ga

tu - shib bol - - mish ba - ro - bar ko - ki - ling.

Yo hu - mo - din zeb

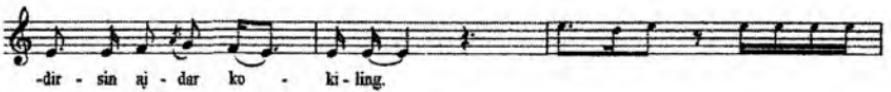
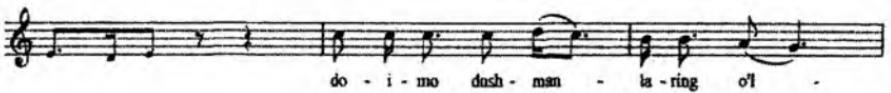
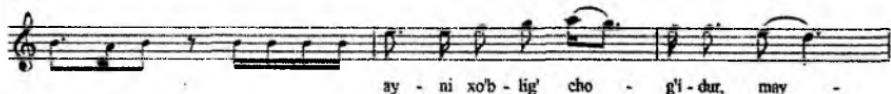
u - chun ol - - g'on qa - ro par ko - -

-ki - ling, shah - pa - ri an - qo - mi - dur bo - -

shing - da - gi har ko - ki - ling,

ay - la - may, jo - nim

Tol - g'o - nib chiq - ding
 ke - cha gj - - - jak tor - qib, par - doz
 i - lan, lo - l(i) qil - ding bazm c - lin ay -
 - lab a - do - lar, soz i - lan,
 to' - ti - dek qil - ding ta - kal - hum
 - lar ma - yin o - voz i - lan,
 yuz qi - zor - tib bo - - da - din aq -
 - lim - ni lo - ding noz i - lan
 har za - mon kel - tur du - ino - g'im -
 - ga mu - at - tar ko - ki - ling.

Davr o - lur - da har ta - raf bo -

qib, u - zo - ring (ey) tab - ra - tib,

jil - va qil - ding sil -

ki - nib, ol - - tun tu - mo - ri ng(ye)

teb - ra - tib,

bcl tu - tib hay - dar kn - kil - lar

tob - - do - ring teb - ra - tib,

o'y - nab o'y - nab bag' - rim ez - ding ol -

ma a - no - ring (ey) teb - ra - tib, xal - qa - sin bo'y - nim -

ga tash - lab sud - ra an - bar ko - ki - ling.

Rav - zə - yi ruz - von e - rur men - ga sa - ri ko' - ying se-ning

sar - v(i) gul - din yax -

-shi - roq - dir qad - di dil - jo' - ying

se - ning. tash - la - ms Fur - gar

a - ro, men - - - kim ri - zo - jo' - ying

se - ning. bir gu - lo - mi kam -

ta - rin rav - - shan du - o - go' - ying

se - ning.

gas - di to - roj et - ma - sun ko'ng -

-lim - ni lash - kar ko - ki - ling.

Sanamo

Mashrab she'ri

M.M. J=84

Mashrab she'ri

M.M. J=84

The musical score consists of ten staves of music. The top staff shows a vocal line with a bass line underneath. The lyrics are as follows:

Sanamo yu-zing bi-hish-tiy
 gul o-chib, ba-ho - r(i) qil-ding, sa-na-mo, yu-zing bi-hish-tiy
 gul o-chib, ba-ho - r(i) qil-ding,
 ne - cha g'ayr i - la tu - zib bazin,
 me - ni be - qa-ro - r(i) qil-ding.
 o - ti - bon gla-ming o' - q'i - ni, yu - ra - gim fi - go - r(i) qil-ding.
 me - ni ey. xu - mo - - r(i) ko'z - li,
 ne - ga mun - cha zo - r(i) qil - ding.
 ti - la - gim ja - mo - - ling ey, gul,

ko'-cha - lar - da xo - r(i) qil - ding.
 Ti - li - mu di - lim - da jo - no, tu - nu kun e - tur si - fo - ting,
 bu a - jab, el og' - zi - da - dur
 sha - ka - ru a - sal na - bo - ting.
 ke - chi - bon bu jis - mi jon - din, ti - la - dim se - ning ha - yo - ting,
 o' - lu - num - g'a ro - zi bol - dim, ne - ga kel - ma - di u - yo - ting.
 e - shi - ging tu - bi - - da yuz - ming
 o - si - lur - g'a do - r(i) qil - ding.
 Sa - da - ding du - ri mu - nav - var,
 a - ni - sen ni - hon tu - tib - san,

sen e - mas - san nas -
 li o - dam, pa - ri xay - li - dan
 o' - tib - san (o o
 hay, jo - ney).

sen o' - zing u - zoq - qa tash - lab
 me - ni man - cha og' - ri - tib - san, men-ga bir ni - go - h(i) qil - may,
 ne - ga o'z - ga - ni m - tib - san,

me - ni bad - xu - mo - r(i) ay - lab. ki - mi ix - ti - yo -
 -r(i) qil - ding.

1.
 ri qil - ding. (o yo - ney)

Salomnoma

M.M. ♩ = 66

The musical score consists of ten staves of music in G major, 6/8 time. The vocal line is primarily in Russian, with some words in English. The lyrics are as follows:

Yod ay - la - ram ey.
go - shi ka - mo - - nim, gul
g'un - cha - yi pis - ta - yi da - ho - nim, ey.
go - ma - ti serv i - la xi - ro - min, yo' - ling - da ne - tar
to' - kui - sa qo - nim, gul - zo - ri ja - hon - da jo - na - jo -
nhu, san - san me - ni to - za meh - ri - bo - nim.
So' - zing a - ro fosh e - rur um - at -
tar, xus - ning i - la bu jt - bou mu - nav - var,
yo'q sen - ga bu bog' - da hech ba - ro - bar, bli -
sam san o' - zing ya - go - na gav - har, gul -

zo - ri ja - hon - ga jo - na - jo - nim, san - san me - ni to -

-za meh - ti - bo - nim. Mah -

bub e - rur - san biz - ga ey, gul,

shav - qing i - la no - la qil - di bul - bul.

Vas - ling i - la mashq - da - dir

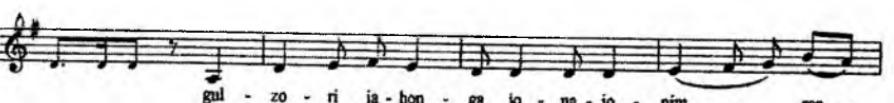
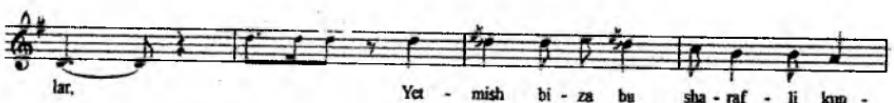
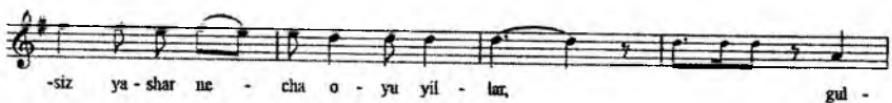
til, ix - lo - si - miz - san san ey, gul,

gul - zo - ri(i) ja - hon - ga jo - na - jo - nim, san -

-san me - ni to - za meh - ri - bo - nim.

At - ro - fing - ga bit - ti lo - la gul - lar, to'p -

lan - di an - ga ne - cha bul - bul - lar,

Qaydin bo'lursan

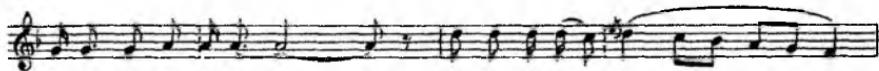
M.M. J = 80

Xorazm xalq ashuslariidan

The musical score consists of ten staves of music for voice and piano. The lyrics are written below each staff in English and Russian. The vocal line is primarily in eighth notes, with some sixteenth-note patterns. The piano accompaniment features eighth-note chords and sustained notes.

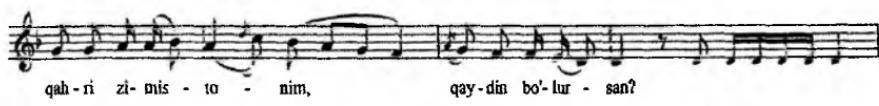
Lyrics:

- Staff 1: Ts-am - mul ay - ja - gi, xa-bar so' - ra - yin,
- Staff 2: ey, mo - bi ta - bo - nim, qay-din bo'ur - san?
- Staff 3: Sev - gi - li o - din - ga qur - boit bo' - la - yin,
- Staff 4: sun - bu - li ray - xo - nim, qay - din bo' - lur - san?
- Staff 5: Sun - bu - li ray - xo - nim, qay - din bo' - lur - san?
- Staff 6: Man saa - ga jo - nim - dan be - ra - yin po - ra,
- Staff 7: san ya - na kel - ding - mi (yo) man tu - ti - zo - ra.
- Staff 8: So' - zing shi - rin - li - gi o'x - shar ba - ho - ra,
- Staff 9: qab - ri zi - mis - to - nim, qay - din bo' - lur - san.

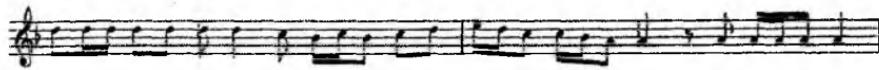
So'zing shi - rin - li - gi

o'x - shar ba - ho - ra,

qah - ri zi - mis - to - nim,

qay - din bo' - lur - san?

O - shiq - lar no - la - si

o - lam me - ro - ji,

mu-bab - bat shi - rin - dur (o),

ay - ri - flq o - ji,

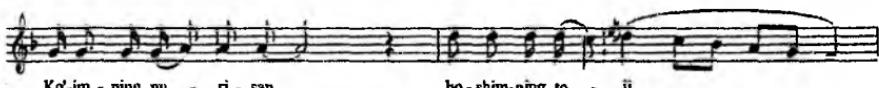
ko'zzim - ning nu - ri - san.

bo - shim - ning to - ji,

dav - la - tim dav - ro - nim,

qay - din bo' - lur - san?

Ko' - im - ning nu - ri - san,

bo - shim - ning to - ji,

dav - la - tim dav - ro - nim,

qay - din bo' - lur - san?

Go'r-o'g - li - bek yor yo' - - - li - na bosh qo'-yib,
gay - si o - shiq o't - di di - dor - dan to'-yib,
san na - ga yig' - lar - san soch - la - ring yo - yib,
zul - fi za - raf sho - nim, qay - din bo' - lur - san?
San na - ga yig' - lar - san soch - la - ring yo - yib
zul - fi za - raf - sho - nim qay - din bo' - lur - sun?

Miskin she'ri

Ey, Dilbari jononim

M.M. $\frac{8}{8}$ = 80 - 84

The musical score consists of ten staves of music. The first three staves are instrumental, showing patterns of eighth and sixteenth notes. The remaining seven staves are vocal, each starting with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The lyrics are written below the vocal staves, corresponding to the vocal parts. The lyrics are:

1. Ey, dil - ba - ri jo - no - nim, (ey)
do - dey), ko'b no -
-zu i - tob et - ma (ye),
yuz jab - ru ja - fo bir - lan (ye)
do - - dey), ho - lim -
-ni xa - rob et - ma (ye).

II.1.

Mas - to -

na ko' - zing

bir - lan (o

do - - - dey),

qo - shing

qi - li - chin

tor - - tib (o),

mas - to -

na - - - ko' - zing

bir - - - lan (o

do

dey).

qo - shing

qi - li - chin

tor - - - tib (o),

o'z ho - li - ma

ma qo'y

bir

dam (ye),

do

dey),

sev - moq

-qa shi - top

et - ma (ye)

Izlayman

M.M. = 80 - 84

Musical score for "Izlayman" with lyrics:

Ko'n - gul be - rib
 ni - go - rim - ni iz - lay - man,
 so' - zi gul su - - - xan - vo - rim -
 - ni iz - lay - man. Bul - bul
 bo' - lib gul - zo - rim - ni
 iz - lay - man. Maj - - mun - dek
 Lay - lit yo - rim - ni iz - lay - man.
 Ishq o' - ti - da do - d(i) - ming dad
 sy - - la - gan. sa - har - lar - da

lin - may far - yod ay - la - gan,
 vas - ling iz - lab ha - yot - dan dod
 ay - la - gan be - va - fo til
 dil - do - rim ni iz - lay - man.
 Qa-chon-

kim, ra - fi - qim yet - gay mu - ro - da,
 (o) ar - nio - nim qol - - ma-sin
 yo - rug' dun - yo - da, ne - try,
 zav - qim, shav - qim bo'l - sin zi - yo - da,
 jo - nim ol deb xan - ja - rim -
 ni iz - lay - man. iz - lay - man.

Bir kelib ketsun

Hanza she'ri

M.M. ♩ = 66 - 69

The musical score consists of ten staves of music. The first staff starts with a treble clef, a key signature of one sharp, and a time signature of 2/4. The second staff begins with a time signature of 3/4. The third staff begins with a time signature of 2/4. The fourth staff begins with a time signature of 3/4. The fifth staff begins with a time signature of 2/4. The sixth staff begins with a time signature of 3/4. The seventh staff begins with a time signature of 2/4. The eighth staff begins with a time signature of 3/4. The ninth staff begins with a time signature of 2/4. The tenth staff begins with a time signature of 3/4.

Lyrics:

Sa - bo ar - ziñ - ni
yet - kur, (yey) mo - h(i) - to - ban
bir ke - lib ket - sun,
ta - mo - mi hugo e - li - ning
sho - hi, sul - ton bir ke -
lib ket - sun. Tu - tar - ga
bir da - mi sub - bat a - si - ru
bo - - - ta - von bir - la,

da - rig' tu - may ni - go - rim,
 bo'l - sa im - kon, bir ke - lib ket -
 sun.

Ne - cha kun - dan be -
 ri ko'r - sat ma - yin vas -
 lin, so - g'in tir - di,

ia - rex - xum ay -
 - la - sun ui sho' - xi jo - non,

bir ke - lib ket - sun.

Ni - ho - ni - ga ne - cha ah - du

va - fo - lar bog' - la - gan

er - di,

(o) o)

de - gil ko'p

qil - ma - sun ah

-di - ni yol - g'on. bir ke - lib ket - sun.

Alla

M.Quriyev she'ri

M.M. $J = 50 - 52$

The musical score consists of ten staves of music for voice, arranged in two systems. The key signature is A major (no sharps or flats). The time signature varies between common time (indicated by '4') and 2/4 time.

Staff 1: Al - la ay -
Al - la ay -

Staff 2: - tay jo - nim bo - lam, qu - log sol -
- tay jo - nim bo - lam, shi - rim qo'

Staff 3: - gin, al - la.
- zim, al - la,

Staff 4: shi - rin al - lam ting - lab as - ta
sen qu - von - chim, if ti - ho - rim,

Staff 5: ux - lab qol - gin, al - la.
ko' - rar ko' - zin, al - la.

Staff 6: Tinch ke - cha - ning laz - za - ti

Staff 7: - dan bah - ru - mand bo'l, al - la (ye)

Staff 8: sa - o - da - tim

Staff 9: - bax - tim o' - zing, ko' - rar ko' - zim,

Staff 10: al - la.

Me-h(i)x to-la ko'z - la- ring - da

shod - lik nu - ri, al - la (ye),

is - tiq - bo - ling por - loq

se - ning, shi - rin so' - - zim,

al - la. Yuz - la-

ring - da mur por - - lay - di, joj - ji -

gi - namu, al - la (yo),

bax - ti - yor bo'l o'r - gi - la - yin

sen - dan o' - zim, al - la

al - la, al - la

al - la.

O'ynasin

Xalq soz'i

M.M. $\text{♩} = 76 - 80$

The musical score consists of six staves of music for voice, set in G major and common time. The vocal line is primarily in G major, with some sections in A major indicated by a key signature change. The lyrics are written below each staff, corresponding to the musical phrases.

Staff 1: O'y - na - sin, Lo - la tu - tib yil - da ba - hor

Staff 2: o'y - na - sin, bal - bul o' - qib

Staff 3: naz - mi shi - or o'y - na - sin,

Staff 4: o'y - nab ku - lib qol' - da du - tor o'y - na - sin,

Staff 5: qol' tu - ti - shib ham - ma qa - tor o'y - na - sin

Staff 6: o - shi - g'i - ning yo - ni - da yor o'y - na - sin,

Staff 7: ma - shu - g'i - ning ko' - zi xu - mor

Staff 8: I. o'y - na - sin. ||2. o'y - na - sin.

З-БОБ
ИККИНЧИ КУРС УЧУН ТАВСИЯ ЭТИЛАЁТГАН
АСАРЛАР

Yorning guli galdi
 "Shohsaman va Garib" dostonidan

M.M. J = 84

The musical score consists of ten staves of music for voice and piano. The vocal line follows the lyrics provided below. The piano accompaniment is indicated by vertical stems and rests.

Lyrics:

Aq - cha sen - ga sir - rim be - yon
 ay - la - yin, ay - la - yin, yor - ning gu - li
 gal - di. o' - zi gal - ma - di, (yo - ra) gal - ma - di,
 bo - shim - dan o' - ga - nin be - yon ay - la - yia,
 ay - la - yin, yor - ning gu - li gal - di o' - zi
 gal - ma - di (yo - ra) gal - ma - di.
 (o) Vr - fo, xa - ink
 et - di me - ni g'm - xo - na g'm - xo - na, o' - zi gal - may.
 gu - li gal - di g'o - yi - bo - na, g'o - yi - bo - na. Shu-ning u - chun
 ye - tim bo' - lib bog' - bo - na, bog' - bo - na, yor - ning gu - li

gal-di o'-zi gal-ma-di (yo - ra) gal-ma-di, (o) fa-lak a-sil

ni - ho - lim - si qa - yir - mush qa - yir - mush, g'a - zab q'i - lib

me - ni yor - dan a - yir - mash, a - yir - mush, bil - mam en - di,

yo - rim ki - ma bu - yur - mish, bu - yur - mish, yor - ning gu - li

gal - di, o' - zi gal - ma - di (yo - ra) gal - ma - di.

(o) Shox - sa - nam qiz

der - lar me-ning o - di - ma, o - di - ma, bir oh ur - sam,

o - lam yo - nar o' - ti - ma, o' - ti - ma. siz - dan bo' - lak

kim ham ye - tar do - di - ma, do - di - ma, yor - ning gu - li

gal - di, o' - zi gal - ma - di (yo - ra) gal - ma - di.

Bir kelib.ketsin

The sheet music consists of nine staves of musical notation for voice. The lyrics are written below each staff, divided by bar lines. The lyrics are:

Su-bo, arz ay - - la, to ul zul -
 fi ray - hon bir ke-lib ket sun (o),
 ki top - sun bo'
 -yi din tan har na-fas jon, bir
 ke-lib ket sun (o). Qo-lib hij -
 ron - la ri - da, so
 g'i-nib has - ra-t(ey) (jo - ney)
 b(i)-lan o - - xir (o) ja-hon gul -
 zo - - ri be'l di men - -
 -ga zin - don, bir ke-lib ket sun (o).

O'ltirg'usi

M.M. J=76

The musical score consists of ten staves of music for a single voice. The tempo is marked as M.M. J=76. The lyrics are written below each staff, corresponding to the musical notes. The lyrics are:

 Bir kun me-ni

 ul qo - ti-li... Bir kun me-ni

 ul qo - ti-li Maj - mun shi-or

 o'l - tur - g'u-si (yey),

 Us -ruk chi-qib, jay - lon qi-lib, (yey)

 de - vo - na-vor o'l - tur - g'u-si (yey).

 Gar zaf i - la

 o - jiz - li-g'im kong - li - ga sol -

 -sa rah - m(i) ham, bo - shin - g'a yet - gach

 sek - ra - tib (yey), be - ix - ti-yor

o'l - tur - g'u-si (yey),

bo - slim - g'a yet - gach sek - ra-tib (yey)

be - ix - ti-yor

o'l - tur - g'u-si (yey)

be - ix - ti-yor

o'l - tur - g'u-si (yey).

M.M. J=160-168
J=88-92

Qalandar II

A musical score for 'Qalandar II' featuring ten staves of music. The lyrics are written below each staff, corresponding to the notes. The lyrics are:

Shi - tob ay - lab yu - rar - da no - zu
is - tig' - no - la - ring bor - dur, qa - you
bor san - ga - ning chun sho' - ri shu g'av - g'o - la -
ring bor - dur. Ha - mi -
sha va' - da - ga mo - mi chi - qar, shui - dur gu -
mo - - nim - ki, Ha - mi -
sha va' - da - ga mo - ul chi - qar,
shui - dur gu - mo - nim kim, U -
rib yo'l - din, yu - bor - mas o - shi - qi shay - do - la -
ring bor - dur, u bor - dur.

Farg'onacha shaxnoz

M.M. J = 84-88

The musical score consists of eight staves of music in G major, 2/4 time, with a tempo of J = 84-88. The lyrics are written below each staff, corresponding to the musical notes. The lyrics are:

Sham' - i hus -
ning - go, ni - go - ro, O'r - ta-nib, (yo - ro),
par - vo - na - man, (yo - rey). na - man,
ik - ki o - lam ko' - r(i) bo -
- ri - din ke-chib be - go na - man
(yo - - rey),
chun sa - man - dar o - ia - shi
isb - qing - b(i) lan (yo - ro) so' zo - na - man (yo - rey),
aq - lu

bush uch - di bo shim - - - din, ey, pa-ri,
 de - vo - na-man, bir i -
 lo - jin quil, el ich - - - ra bo'l - ma-yin
 af - so - na-man, (yo - - - ra).
 Kim ki
 E - ro - nu Ba-dah - - shon - din ke-lur.
 (yo-rey), iz - zat to-par. aq] a -
 gar, al - lo - ma-dur. s boq - mas yu - zi -
 ga, or - e-tar, (yo - - - rey).

ay - la - gil, ey, Hay - ra - ta,
 Ver - di za - bon, lay - lu na - hor
 (o... o...
 yo - rey, yo - ro...
 o... yo - rey),
 mul - ki Hind - - du Mar - vi -
 din kel - sam to - par - - dim e' -
 -ti - bor, shul e - rur ay - bim Mu - qi -
 miy mar - du-mi Far - g'o -
 -na - man. (yo - rey).

Hanuz 1

M.M. L=92-96

Xalq bi-lur shiq - li-g'in ni Xalq bi-lur

o shiq li-g'in ni

yor bil may

dur ha-nuz, (o)

ishq o'-ti yo

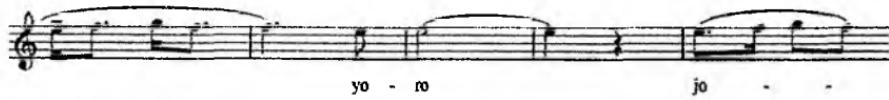
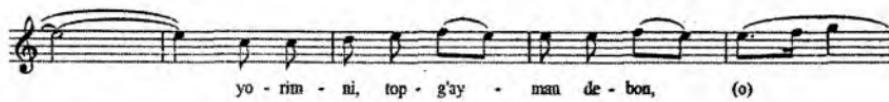
-tab, a-nга hech.. ishq o'-ti

yo - rab, a-nга hech

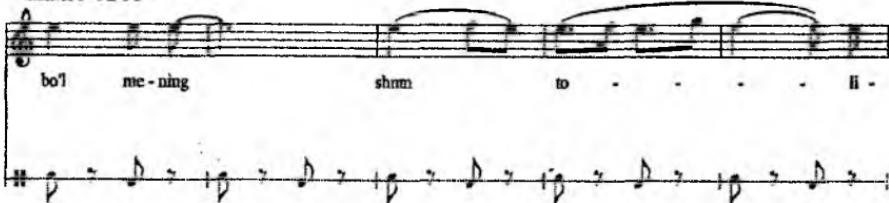
kor qil

may dur

M.M. ♩=112

M.M. ♩=92-96

Yor vasil

M.M. ♩=84

Oy-dek   to'- lib - dir   (jo - non).   jo - non,

yu- zing - giz,   vol, jo - nim ol - gan (o)

(jo - ney)   pat - ion   ko' - zing - giz.

Xo' - bon   e - li - ning

sul - to - ni - dir - siz (ey),   (jo - no),

ko'z - lar - ga sur - ma (yo)   jo - ney)

bos - gan   i - zing - giz.   Voh, jil -

va bir - lan   men has - ta dil - ni

ay - lab   gi - rif - ter

ket - gan   o' - zing - giz.

Ne - cha shi - rin - lar shi - rin

e - mas - dir, (o) jo - no

shi - rin a - lar - din (jo - ney) har bir

so' - zing - - giz.

Chokari she'ri

M.M. J = 88 - 92

O'zing

The musical score consists of ten staves of music, each with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The time signature varies across the staves, indicated by '4', '2', and '3'. The lyrics are written below each staff, corresponding to the musical notes. The lyrics include:

- Bir bo - qish -
- da aq - tim ol - gan noz - li jo - no -
- nim o' - zing, sar - vi(i)
- qo - mat, qo - ra ko'z, yak io - yi
- dav - ro - nim o' - zing
- Tal - pi - nur ko'ng - lum qu - shi lab uz - ra
- xo - ling - ni ko' - rub, quv - va -
- ti ru - hi ra - vo - nim, jism a -
- ro jo - nim o' - zing
- Men bi - lan Far - hod,

Maj-nun   teng bo' - lol - mas   ishq   a - ro,

Lay - li - yu   Shi - rin - dan or - tiq

la' - li xan - do - - - nim   o' - zing.

O - ta - zing   yo - di - da ko'ng - lum

say - ri gul - zor   is - - ta - mas,

gul   yu - zim,   sun - bul   so - chim ham

bo - g'u bo's - lo - - - nim   o' - zing.

gul   yu - zim,   sun - bul   so -

chim ham   bo - g'u bo's - to - - - nim   o' - zing.

Diyorimsan

Habibiy she'ri

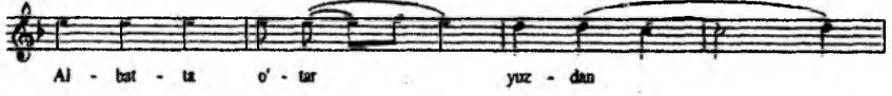
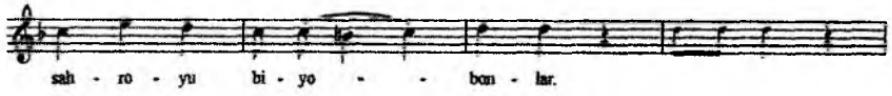
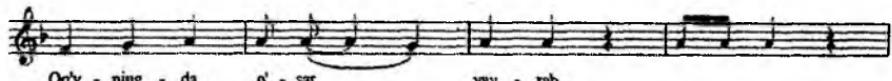
M.M. J = 144 - 152

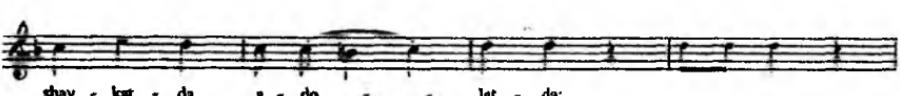
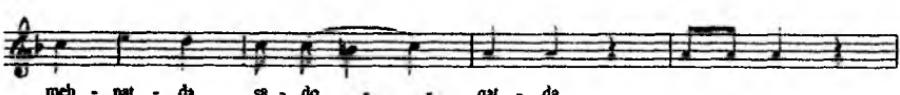
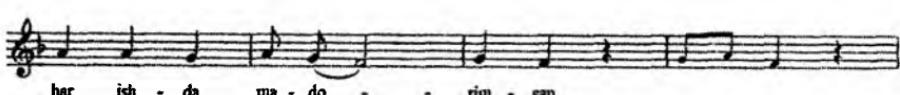
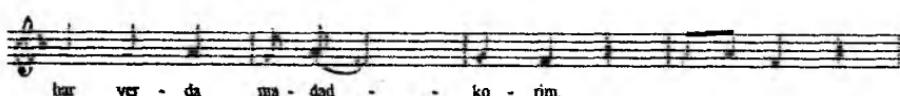
K.Jubberov musiqasi

The musical score consists of ten staves of music for voice and piano. The lyrics are written below each staff. The vocal line features eighth and sixteenth notes, with some sustained notes and grace notes. The piano accompaniment consists of eighth-note chords.

Lyrics:

- Staff 1: Ey o - zod go' - zal
- Staff 2: o'l - kam. (jo - ni - mey), hur - mat - li di - yo -
- Staff 3: rim - san, ko'p zah - mar i - la
- Staff 4: top - gan (jo - ni - mey), box - tim - sa - nu yo -
- Staff 5: rim - san, jo - nim ka - bi as -
- Staff 6: -ray - man, no - mus i - la o - rim - san,
- Staff 7: ko'ng - lim o - chi - hur boq - san, (jo - ni - mey),
- Staff 8: o - ro - mu qa - ro - rim - san,
- Staff 9: har yer - da ma - dad - - ko - rim,
- Staff 10: har ish - da ma - do - - rim - san!

bul me-ning shun to - le im - g'a yo - ri(a) kel
 may dur ha-nuz, (o - yor - yo -
 - re), bul me-ning shun to - le im -
 - g'a yor kel - may - dur ha-nuz.
 Ey Na - vo - iy ayb e-mas. ko' - yi - da o'l -
 sang yo - ri-ning. ko' - yi - da
 o'l - sang a-ning par - vo - yi kel
 - may - dur ha-nuz (o - yor - yo -
 rey) ko' - yi - da o'l - sang a-ning par - voyi
 kel - may - dur ha-nuz. may - dur ha-nuz.

A. Navoiy she'ri

Allegretto

Hanuz 2

The musical score consists of ten staves of music for voice and piano. The vocal line is in soprano range, and the piano accompaniment is in basso continuo range. The lyrics are written below the vocal line, corresponding to the musical phrases. The score is in common time, with various dynamics and articulations indicated by symbols above the staff.

Lyrics:

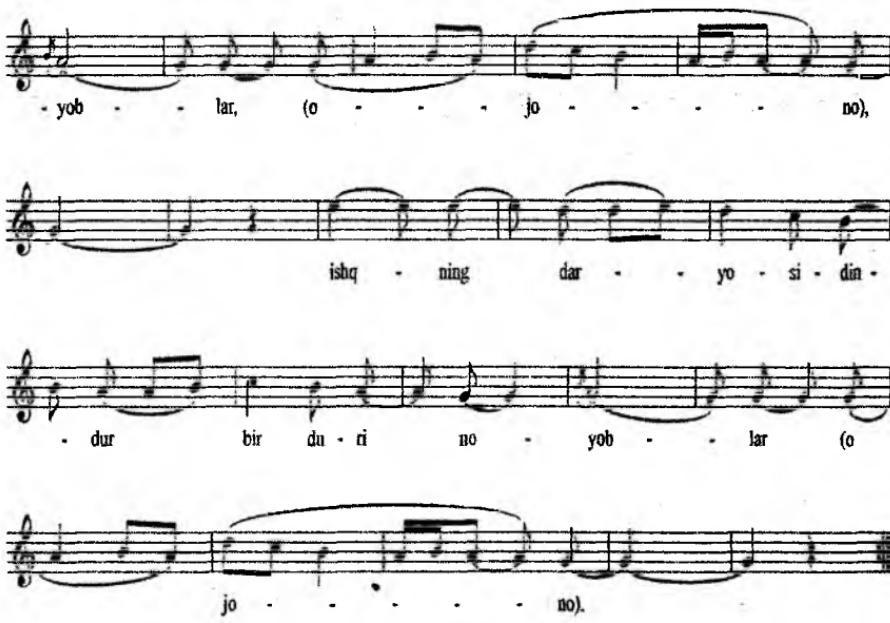
- Xalq - bi - tur o - shaq - li - g'm.
- Xalq bi - tur o - shaq - li - g'm.
- ni, yo - ra b(i)l - may - dur ha - muz.
- (ya - na) yo - ra bil may - dur ha - muz.
- ishq o' - ti,
- yo - rab, an - ga ishq o' - ti,
- yo - rab, an - ga bech kor qil -
- may - dur ha - muz. Qay - g'a bor
- sam ax - ta - rib, yo - rim - ni top
- g'ay - man 'de - boa.

Furqat she'ri
M.M. ♩ = 112 - 116

Savti Abdurahmonbegi

The musical score consists of eight staves of music for voice and piano. The lyrics are written below each staff. The vocal part uses a mix of quarter and eighth notes, with several melodic phrases highlighted by large oval-shaped grace notes.

Yig' - la - moq -
- din bir pa - ri haj - - ri - da ey, ah -
- bob - - lar, (o, jo - -
- no), o'ng ko' - zim -
- dim oq - di qo - nu so' - li - dia
- zar - - dob - - lar (o
- jo - - - no). Qat - ra, qat -
- ra ashk - lar soch - dim, g'a - mi - dim
- har bi - ri (o) ishq - ning
- dur yo - si - din - dur bir du - xi no -

yob - - lar, (o - - - jo - - - no),
ishq - ning dar - - yo - si - din -
dur bir du - ri no - yob - - lar (o
jo - - - no).

Nazzora qil

M.M. ♩ = 80

The musical score consists of ten staves of music. The lyrics are written below each staff, corresponding to the notes. The lyrics are:

- Staff 1: Ey, pa - ri
- Staff 2: yuz, yo - - ra - lidq ko'ng - lum sa - ri
- Staff 3: naz - - zo - ra qil, yo - ra - siz
- Staff 4: har joy - da kim top - sang a - ni
- Staff 5: ham yo - ra qil. Xay - (G) hin -
- Staff 6: du - - dek - - ki, dash - - man il - gi - da
- Staff 7: bo'l - gay a - sir, har bi - ri -
- Staff 8: sin o - - lam ich - - - ra bir tu - raf
- Staff 9: o - vo - - ra qil Chun a - lar
- Staff 10: o - vo - - ra bo'l - - - di, ko'z - la - rim -

-ni ham o' - yub, o't - qu tash -
 lab, uy - la - rin ham tosh i - la
 yuz po - ra qil. Ul i - kav -
 din bo - shi - ma kel - gan ba - lo -
 -yu g'us - sa - ni, ul i -
 kav - - din bo - shi - ma kel - gan ba -
 lo - - yu g'us - sa - ni
 ay - la - bon mun - doq u - qu - -
 - bat - lar za - mo - - ni cho - - ra qil.
 Ey, Na - vo - iy, o'y - ba-gung

yo'q   ishq   to   yuz   ko'r   -   ma-gung,
 uxr   e - tib,   yer   o'   -   pu, so'z
 tur   -   -   ki   -   ni   hanu
 yak   -   bo   -   ra   qil,   uxr   e -
 tib,   yer   o'   -   pu, so'z   tur   -   ki   -   ni
 ham   yak   -   bo   -   ra   qil.

A

To'lqin

M.M. = 108-112

Ko'ng-lum ol - g'ach ui pa - xi, maj - mu - ni shay - do qil - di - la,

aq - lu bu - shin - ni ju - mu dash - ti - da yag' - mo

qil - di - la Oz - ga - cha zul - mu - ta - ad

-di - lar b(i) lan qo - mim to - kar, tur - fi er - di, tur - fa ish -

-lar do - g(i) pay - do qil - di - la (yo - rey), tur - fa er -

- di, tur - fa ish - lar do - g(i) pay - do qil - di - la (ey - yo - rey).

Hur - ma - ti taq - vo tu - tar er - di va - le mast

ot - la - mb bo - shi - ma chop - moq b(i) lan

o - lam - ga mas - vo qil - di - la (ey yo - rey).

Oh - kim chek - tim ko'rub jav - lo - ni - ni be - ix - ti - yor,

yo - shi - rin ish-qim u - lus - qa osh - ko - ro qil - di - la

(yo - rey), yo - shi - rin ish-qim u - lus - qa osh - ko - ro
qil - di - la (ey) e do - dey.

Be - xu'd o'l - gach,

zul - fi zin - oo - ri - ga jon naq - din be - rib,

ishq bo - zo - ri - da ko'ng - lum tur - fa sav - do___

qil - di - la (o). Men me - mu

em - di fa - no day - ri - da bo'l - moq may - pa - nast (o).

mu' - ba - cha ish - ki u - lus - qi osh - ko - ro qil - di - la.

(o). Gar va - tan dayr ich - ta qil -

dum kim - sa - ga yo'q hech ayb, day - ri(i) pi - ri-dan Na - vo -

- iy bu ta-man no qil - di - la, (yo - rey) day - ri(i) pi -

- ri-dan Na - vo - iy bu ta-man-no qil - di - la (yo, do - dey).

Bozurgoniy

M.M. J=120-126

The musical score consists of ten staves of music for voice and piano. The vocal line is in soprano range, primarily using G major and A major keys. The lyrics are provided in English below each staff, with some words in Russian. The piano accompaniment features rhythmic patterns and harmonic support.

Lyrics:

- Me - ni be - qa - rar - lar ay - la - gan,
- (go - ning - dan), ne - tay, ul pa - ri ko' - zu
- go - shi - dur, yu - ra - gim - ga ishq o' - tin joy -
- la - gan, (o'r - gi - la - man o)
- a - ning mah - fi - yo - na qa - ro - shi - dur.
- Ne - cha nez i - lan
- men - ga so'z qo - tib (o), ko' - zi kip - ri -
- g o - q - ni o - tib,
- qo - shi yo - la - rim o - tib, o'y - na - tib, (o'r -
- Me - ni - dek ja - mo - li - na, vo - la - lar, (o'r -

- gi - la - ma - no) me - ni o'l - di - sur - - ga - ta -
 - gi - la - ma - no) qi - la - dur fi - g'on - i - la -
 lo - shi - dur de - ma - kim sha -
 no - la - lar,
 faq, fu - ink av - ji - da (o'r - gi - la - ma - no)
 a - ning has - ra - ti - - da xi - ro - shi - dur.
 (ox, yo - - rey,
 ay - na - la - man o'r - - gi - la - man o)
 a - ning has - ra - ti - - da xi - ro - shi - dur.
 (o oh, oh, oh, o
 o no - za - ni -
 ua - me).

Ke - cha - lar xa - yo - li - da
 o'y - g'o - nib, cha - la jou i -
 lon ka - bi yo'l - g'o - nib.
 che - kib o - xi(u) - lar a - ning ish - qi - da,
 na - za - rim - da hus - ni
 qu - yo - shi - dur (o o).
 Di - li - jo - ni - ma ne - cha
 ming a - zob (yor), g'a - mi baj - ri -
 da che - kib iz - ti - rob, (o
 o)

ka - ram   o'r   ni - ga   qi - la
 La - bi - ning   sha - ro - bi - ni

-dur   i - tob,   (o'r)   gi - la - ma - no)   men - ga   ra - hm -
 ich - gan el,   (o'r)   gi - la - ma - no)   bi - la - yol - mas

siz   di - li   to - shi - dur.
 o' - zi - ni   o - yu yil,

e - mas   o'l   bo - ho - ri - da   mav - ju sel   (o'r -
 - gi - la - ma - no)   ki bu o - shiq   ab - li - ni

yo - shi - dur.   (oh   yo -
 - rey   ay - la - na - man, o'r - - gi - la - ma - no).

ki bu o - shiq   ab - li - ni   yo - shi - dur

(o)   oh, oh, oh, o)   o   no - za - ni

no - me)   oh,   yo -
 - rey).

Ne ajab

Navoiy sheri

$J = 108$

O.Nuriddinov musiqisi

The musical score consists of ten staves of music for voice and piano. The vocal line is in soprano range, and the piano accompaniment is in basso continuo range. The lyrics are written below each staff, alternating between English and Russian words.

Music tempo: $J = 108$

Lyrics:

- Staff 1: Ne - a - jab, har - yon
- Staff 2: me - ni maj - mun bo - shi - da yo -
- Staff 3: - ra - lar, bas - ki, yog'
- Staff 4: - di us ti - g'a at - fol e - li -
- Staff 5: - din xo - - ra - lar. o -
- Staff 6: - ra - zing at - ro - fi - da gul - dur ku' - run -
- Staff 7: gan, ey, pa - ni, yo qa - mar
- Staff 8: dav - ri - da saf tor - ib - du - tur
- Staff 9: say - yo - - ra - lar. Har
- Staff 10: qu - yun, go' - yo - ki bir sar - gash - ta o -

shiq gar - di - rur. bas -

ki, lup - roq o'l - di ish - qing dash - ti - da

o - vo - ra - lar. Ang - la - kim, ah - bob -

ni ko'ng - lum - da mch - man ay - la - dim,

it - la - ri og - zi - da, gar ko'r sang.

ba - g'ir - diu po - ra - lar.

An - da Maj - mun men, bu - yon Lay - li

sen, et - kach ij - ti - mo',

bir ta - rat de - vo - ua - lar, bir yon

pa - ri rux - so - ra - laz.

Furqat she'vi

Bir tarahhum aylamas

M.M. J=92

The musical score consists of ten staves of music for voice and piano. The vocal part is written in a soprano clef, and the piano part is in a treble clef. The lyrics are written below the vocal line in both English and Arabic script. The music is in common time (indicated by '4/4') and has a tempo of 92 BPM (indicated by 'J=92'). The score includes dynamic markings such as 'ff' (fortissimo) and 'p' (pianissimo). The lyrics are as follows:

Bir - ta - rah - hum ay - la - mas ul sho' - xi
jo - uo - - nim me - ning. kel - di hajr an - du - hi
bir - lan og' - zi - ma jo - nim me - ning.
ol - du - rub ush - -
lang - a - ni ko' - - yi - g'a, ey, ah - -
bo - b(i) lar, it - la - ri fir -
no - g'i - g'a bo'l sun xi - no qo - nim me - ning.
It - la - ri tir - no - g'i - g'a bo'l -
sun xi - no qo - nim me - ning.

Layli va Majnun dostoni I

MM. J-60-66

Kel - di   di - lim
Lay - li   de - di

- ga   bir   so'z   hi - ko - - - yat,
- kim   bir   kan   bo - ra - - - yin,

to - jil   que - os   - din   bo'l-mush   ri - vo -
Maj - num   g's - rib   - ni   is - tab   to - pa -

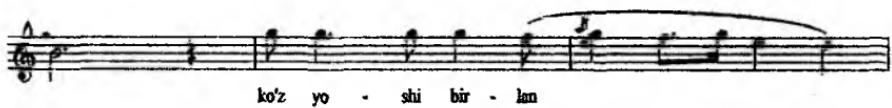
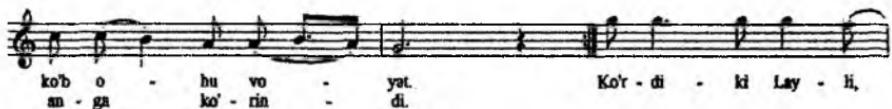
- yet,   to - jil   que - os - din   (o).
- yin,   Maj - num   g'a - rib - ni

bo'l - mush   ri - vo - - - yat,   Maj - num - ning o - hi
is - tab   to - pa - - - yin,   chiq - di u - yi - din,

Ley - li   - ga yet - - di,
dash - ux   - ra yur - - di,

xaj - ti - da qil   - di   kob o - - ho vo - - yet.
Maj - num - ning jo - - yi   an - ga   ko' - rin - - di.

Xaj - ti - - - da qil - - - di
Maj - num - - - ning jo - - - yi

Layli va Majnun
dostoni II

M.M. $\frac{4}{4}$ = 60 - 66

The musical score consists of ten staves of music. The first staff shows a rhythmic pattern of eighth and sixteenth notes. The subsequent staves feature vocal parts with lyrics written below the notes. The lyrics are as follows:

- Staff 2: Jo-nim be-sur-man, in-day ni-go-
- Staff 3: -na, o'l-dim g'a-mi-da.
- Staff 4: bo'l-dim o-vu-na, o'l-dim g'a-mi-
- Staff 5: -da, bo'l-dim o-vu - na.
- Staff 6: Bu so'z-mi ayt-gach, bir oh ur -
- Staff 7: -di, so'z m'-si-ri - dan
- Staff 8: Maj-nun yi-qil - - di, so'z m'-si-ri -
- Staff 9: -dan Maj-nun yi-qil - - di.
- Staff 10: Bir ne-chu kum - - hr be-hud yo-tib -

A musical score for voice and piano. The vocal part is in soprano clef, and the piano part is in bass clef. The lyrics are written below the notes. The score consists of six staves of music.

The lyrics are:

dur, o'n yet - ti kun - da
Maj - mun o' lib - dur.
Lay - li e - shit - di Maj - mun va - fo -
-tin, uz - di di - li - dan
bo - gli ha - yo - - tin, uz - di di - li -
dan bo - gli ha - yo - - tin.

Jonim erursan

Kuntar shatri
M.M. L=66

Dil - ba, me - ning sen
 jis - nim a - xo jo - nim e - nur - san,
 jo - nim - dan g - ziz
 sev - gi - li jo - no - nim e - ux - san.
 Sen bir - la be - shin
 ko'k - ka ye - tac, dil - ba - ri jo -
 nim (ey) year yo - rey). Chun - ki me - ning sen
 yo - ru ga - dif o - nim e - nur - san.
 Oy um - nl, qu - yosh
 km - ni yo - rut - gan - da, me - nim san

kun - duz qu - yo - shu

tun mo - hi - to - bo - aim e - rur - san.

Gul - lar o - chi - far

g'un - chi la - bing vas - fi - da har chog', bo -

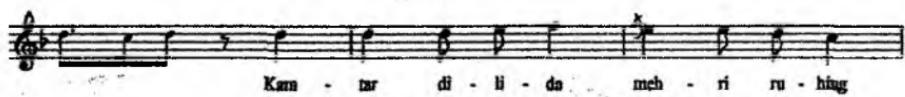
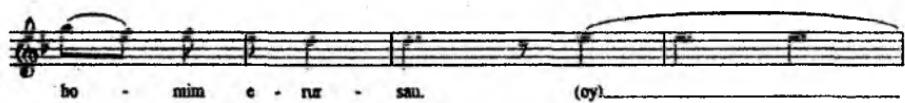
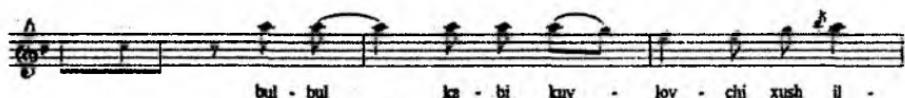
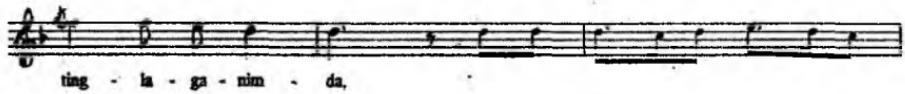
g'm - da o' - zing g'm - cha - yi xen - do - sim e - rur

san. Dav - - ron su - m - than er - kin o' - sib

ush - bu cha - man - da, (yar - yo -)

rey), dav - - rim go' - za - lim, so - bi - bi dav - -

ro - - nim e - rur - san.

Ovozing seni

M.M. $\frac{1}{8}$ = 96 - 80

The musical score consists of eight staves of music for voice and piano. The vocal part is in soprano C-clef, and the piano part is in bass F-clef. The tempo is marked as M.M. $\frac{1}{8}$ = 96 - 80. The lyrics are written below the vocal line in both English and Ilocano. The Ilocano words are phonetically transcribed using English letters.

Lyrics:

- Staff 1: Xalq o' - zi yet - kiz - gan a - ziz nich - mo -
- Staff 2: nim, bo - la - ma o'x - shay - di
- Staff 3: o - vo - zing se - ni. Tez xa - ba - rin
- Staff 4: ber - gil chiq - mas - dan jo - nim,
- Staff 5: o'g' - li - ma o'x - shay - di o - vo - zing se -
- Staff 6: ni, bo - la - ma o'x - shay - di
- Staff 7: no - li - shing se - ni.
- Staff 8: O'g' - lim ye - ub sui - ton, bo - shin xor o'l -

di, o'g' - lim - ni ko'r - mak - ka
 ko'ng - lim zor o'l - di, yig' - la - moq - din,
 ik - ki ko' - zim ko'r o'l - di (yey),
 o'g' - li - ma o'x - shay - di o - vo - zing se -
 ni, be - la - ma o'x - shay - di
 no - li - shing se - ni.
 (o) .
 Av - val bosh - dan
 me - ni yo - zim ke - tib - di.
 qo' - lim - dan o't - da - gu g'o - zim ke - tib -
 di. qo'y - nim - dan ay - ri - lib

Three staves of musical notation in G major. The lyrics are:

qo' - zin ke - tib - di (yey), o'g' - li - ma o'x -
shay - di o - vo - zing se - ni,
bo - la - ma o'x - shay - di no - li-shing se - ni.

Ofarin

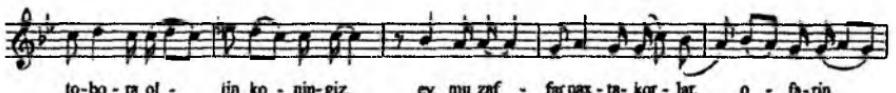
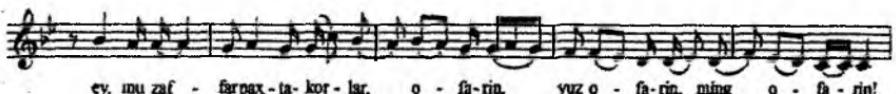
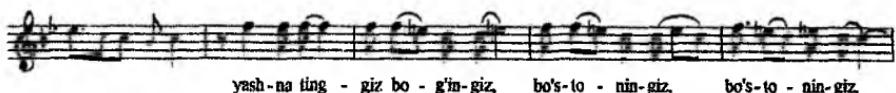
Hamed Gulestan Sheki

A musical score for 'Ofarin' featuring eight staves of music and lyrics. The music is in common time, with a key signature of one sharp. The lyrics are in Persian, with some words in English. The score includes a dynamic marking 'Ah - di - da' at the end of the first staff.

lyrics:

- Ab - di - da
- tur-guv-chi yor - lar, o - fi - rin, yur - ti - ga so - diq ni - gor - lar, o - fa - rin!
- bu cha man -
- da bax - ti yor - lar, o - fa - rin, ey, mu zaf - far pax - ta - kor - lar, o - fa - rin!
- G'ay - ra - ting -
- giz tosh - q'i - ni dar - yo - cha bor, hur - ma ting - giz mis - li bir dun - yo - cha bor.
- dun - yo - cha bor, dun - yo - cha bor!
- Sho - na - lar - ning gul - la - ri ra' - no - cha bor, ey, mu zaf -
- far pax - ta - kor - lar, o - fa - rin, yuz o - fa - rin!

(o)

Assalom

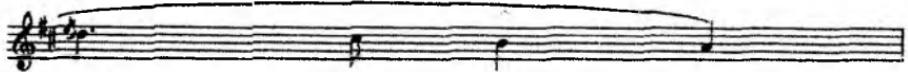
Furqat she'ri

M.M. ♩ = 72 - 76

The sheet music contains ten staves of musical notation for a vocal part. The lyrics are written in a Furqat she'ri style, with words appearing under each staff. The lyrics are:

- As - sa - lam,
- ey lo - la rux - sor, sen - ga pay -
- g'o - mim me - ning
- dog' - lar bag' - rim - da -
- yu hij - ron - da - dur ko - mim me -
- ning. Yuz - da zul -
- fing so - ya - si qil - mish qu -
- yo - shin - ni qa - ro,
- bu yi - roq
- el - lar - da kez - gan kuch - la - rim

sho - - mim me - ning.
 Shun - cha
 oz - - gan - man ra - mag - da jon, o' lar
 ho - lat - - da -
 man, ay - ri - liq - - da o't - - sa
 nay - li mu bu ay yo - mim me -
 ning. El gu -
 mon ay - lar - ki sho - ir lo - la - rang
 ich - gay sha - rob, yo'q la - bing
 vo - di - da to'l - wish non hi - lan

jo - mim me - ning. Ul za - mon-

ki, sen - siz qil - dim so -

far - ni ix - ti - yor,

dil o - mo - nat sen - da

qol - di, quip - qu - ruq no - mim me -

ning. Ne - ga

bul - bul - dek fi - g'o - nu quam - ri - dek

uh tort - ma - yin sen - din ay -

ru Fur - qat ey, sar vi gul - an -

Alla

Sobir Abdulla she'ri

M.M. $\frac{4}{4}$ = 42 - 44

Ob, qo'-zim, op - poq qo'-zim,

gap tut - ma - gan sur - ber yu - zin,

Es - siz - gi - na ber - gan tu - zin,

yosh - lar - ga to'l - dir - ding ko' - zim, (mo),

Al - la.

M.M. $\frac{6}{8}$ = 63 - 66

Al - la, jo - nim, al - la, ho - zir ish - lash -

Al - la, ho - zir ish - lash -

ga pal - la, yi - g'un - te - rin -

yi - g'un - te - rin -

- lar - ni o - lib, song - ra qi - la -

song - ra qi - la -

miz yul - la (yo) al - la

Dog'men I

Muqimiy shə'ri

M.M. ♩ = 66 - 69

The musical score consists of ten staves of music for voice and piano. The vocal part is in soprano range, and the piano part is in basso continuo range. The lyrics are written below each staff, corresponding to the musical notes. The music is in common time (indicated by '♩') and includes various dynamics and performance markings.

Lyrics:

- O - b(i)-kim,
- bc - go - na - ga osh - - no - li - g'ing - din
- do - g'(i) men. o - sh(i) no - -
- g'a, ya' - ni be - par - vo - li - g'ing - din do - - g'(i) men.
- O - shi - qa
- ay - lab i - to - bu no - zu is - - tig' - no mu-dom,
- so'r - ma - gan
- bit yo'l ko'n - gul, xo - - ro - li - g'ing - din do -
- g'(i) men. Zul - ux(i) har -
- fi - dim bo' - lak - ui bit - ma - gan

az - ro' - - - yi lu - (i).

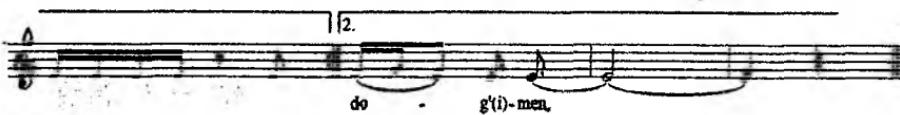
(o - - - o - vo - yey)

xat chi - qo - - - rib. yax - shi xush im -

lo - li - g'ing - din do - - - g(i)-men.

do - - - g(i)-men.

Ey, qaro qoshim mening

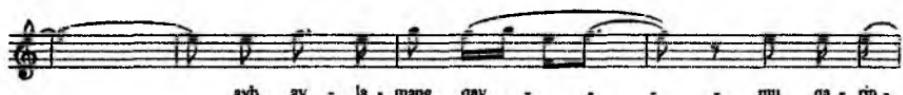
Miskin she'ri

M.M. J = 59 - 60

The musical score consists of ten staves of music for voice. The key signature is A major (no sharps or flats). The time signature varies between common time (indicated by 'C') and 2/4 time (indicated by '2'). The tempo is marked as M.M. J = 59 - 60.

The lyrics are written below the notes in English and Kazakh. The English lyrics are:

- Biz - ni tash - lab gay - ga ket - ding
- ey qa - ro qo - shin me - ning,
- ter - mu - lib yo' - ling - da,
- ko'z - din o - qa - dur yo - shin me - ning.
- Yor ke - tar
- cho - g'i - da men - ga gay - ri - lib bir
- boq - ma - di, tol - di has -
- rat bir - la kuy - gan ba ta - ra -

Sog'inib

M.M. $\text{♩} = 80 - 84$

Hamza she'ri

M.M. $\text{♩} = 80 - 84$

Sog'inib

Hamza she'ri

Ey, dil - ra - bo, ish-qing bi - la de - bo - na bo'l-dim

so - g'i - nib, bu! - bul ka - bi

tun ke - - - cha - lar gir - yo - na bo'l - dim

so - g'i - nib.

Bir nc - cha kun - lar - - - dam be - ri

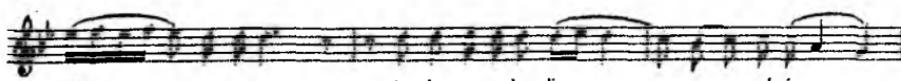
ko'r - may ja - mo - - - liog. ey, pa - ri,

tur - lik ba - jo, ming g'am bi - la ham - xo - na bo'l - dim

so - g'i - nib.

Hech kim me- ning - dek kuy - ma-gan haj-ring o' ti - ga,

so' zo - na bo'l-dim so - g'i-nib.

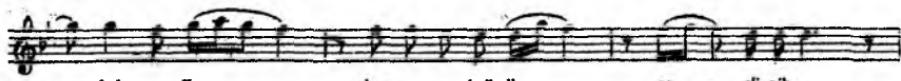
so - g'i-nib.

Kei-gay e-ding ey, inah - li- qo, har dam-da ab- vo - lim

so' rab, bir ne - cha kun-dir

kel - ma-ding, hay - ro - na bo'l-dim so - g'i-nib.

Rahmat, onajon

M.M. J=38

Musical score for 'Rahmat, onajon' featuring lyrics in Russian and Uzbek. The score consists of eight staves of music with corresponding lyrics written below each staff.

Lyrics:

- Bot - mi - dir o - na - dan
- a - ziz, si - ri - soz,
- u - blr qu - yosh bo'l - sa,
- far - zand bsr yul - der.
- Qay - dan baxi, far - zand - - ilk
- bur - chin o' - ta - moq.
- ku - mush - dek so - chin - giz
- o' - pib si - la - moq.
- Par - zan - dim de - ding - - giz.

me - ni   qu - choq - lab,

tm - la - ti   er - ka - lab

sy - tib   al - la - lar,

ex - tak - lar   ayt - din - giz

sa - har   pal - la - lar,

De - din - giz: El yunt - ga

so - diq   bo'l ai - bat,

o - na - - ion - - na - - ion,

siz - ga ming   rah - mat,

De - dim - giz el yunt - ga

XULOSA

Kitobni yozyapman. Talabalarga mashqlar beryapman. Har xil musiqiy asralarni tavsiya qilyapman. Nihoyat "xulosa"ga ham keldim. Xayolimda ulug' mutafakkir Alisher Navoiyning bir bayti timsiz jaranglab turibdi:

*"Soqyo may berki, bu ko 'han dayr afzoyida,
Bo 'ldi o 'z nodonligimni anglamoq donoligim".*

Shunday, yosh o'tgan sari har qanday bilim sohibi o'zining hali hech narsani bilmasligiga iqror bo'lib boraveradi. Xonandalarga bir necha o'n yildan beri ta'lif beraman. O'quvchilarim bugungi kun-da xalq hofizlari, xalq artistlari, xizmat ko'rsatgan artistlar. Ularning ba'zilari xorijiy davlarda ham faoliyat ko'rsatmoqda. Shunga qaramasdan ushbu kitobni yozar ekanman an'anaviy xonandalikka oid juda ko'p ilmiy-amaliy sohalarda oqsayotganligimni sezdim. Shu bois ushbu tadqiqotni yozishda juda ko'p malakali mutaxassislar bilan maslahatlashdim. Nihoyat, bo'lg'usi xonandalarga ozgina bo'lsa ham foydasi tegib qolar degan umidda ushbu tadqiqodni yozdim. Bu ishda o'z maslahatlarini mendan ayamagan O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti professorlari SH.Pirmatov, O'zbekiston san'at arbobi J.Shukurov, O'zbekiston davlat konservatoriysi professorlari O'zbekiston xalq artisti M.Razzoqova, N.Qobulova hamda O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti dosenti, filologiya fanlari nomzodi Oygul Ahmedovalarga o'zimning chuqur minnat-dorchiligidimni bildiraman.

Odatda "Musiqada milliylik nima?" degan savolga javob berar ekan, aksar mutaxassislar yevropa musiqiy praktikasiga asoslangan atamalar va ularning ma'nosini asos qilgan holda, ozmi-ko'pmi o'zbek musiqasidagi milliylikka dahldor unsurlarni qo'shib javob beradilar. Meni nazarimda o'zbek musiqasining milliyligi Yunus Rajabiy, X.Aburasulov, D.Ibodov, X.Boltayev kabi ulug' san'atkorlarning ijrosi zaminida yashiringan ana shunday o'nlab hofizlarning ijrosini o'zbek musiqasining milliyligi desa xato bo'lmaydi.

Boshqacha qilib aytganda, o'zbeklarning milliy musiqasi ana shunday ulug' san'atkorlarning ijrosidir. Kitobda keltirilgan ovoz mashqlarining ko'pchiligidagi talabalarni o'zbek milliy musiqasi ruhida tarbiyalovchi, xonandalik malakasini shakllantiruvchi ohanglardan foydalanishga harakat qildim. Aniqrog'i mashqlar va tavsiyalarda ustoz xonandalarning nafasi ufurib turishiga harakat qildim. Agar ushbu kichik izlanish yosh bo'lg'usi xonandalarning ilmiy, ijodiy, ijroviy, salohiyatining rivojida ozgina foydali deb topilsa, men, bir oddiy sozanda sifatida o'zimni baxtiyor his qilardim.

Foydalaniłgan adabiyotlar ro'yxati

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat-yengilmas kuch. -T.: Ma'naviyat, 2008.-176
2. O'zbek Xalq musiqasi 1-tom. -T.: Badiiy adabiyot nashriyoti, 1956-yil.
3. O'zbek Xalq musiqasi 2-tom. -T.: Badiiy adabiyot nashriyoti, 1957-yil.
4. O'zbek Xalq musiqasi 5-tom. -T.: Badiy adabiyot nashriyoti, 1959-yil.
5. O'zbek Xalq musiqasi 7-tom. -T.: Badiiy adabiyot nashriyoti, 1960-yil.
6. O'zbek Xalq musiqasi 9-tom. -T.: Badiiy adabiyot nashriyoti, 1962-yil.
7. O.Ibrohimov. Farg'ona-Toshkent maqomi. -T.: 2006-yil
8. O.Matyakubov. Maqomat. -T.: Musiqa nashriyoti, 2004-yil
9. I.Rajabiy Maqomlar masalasiga doir. -T.: Badiiy adabiyot nashriyoti, 1963-yil.
10. M. Sheroziy Qonuni ilmiy va amaliy musiqiy. -Dushanbe.: Donish nashriyoti, 1987-yil.
11. A.Fitrat. Aruz haqida.-T.: O'qituvchi, 1997-yil.
12. Sh.Pirmatov. Vokal texnikasi asoslari.-T.: San'at, 20011-yil
13. R.Yunusov. Maqom san'ati ustalari. Faxriddin Sodiqov.-T.: YUNESKO dasturiga asosan nashr ettildi. 2005-yil.
14. O.Alimboyeva. O'zbekiston xalq sozandalari.-T.: G'.G'ulom nashriyoti, 1959-yil.
15. Kaykovus Qobusnoma.-T.:O'qituvchi nashriyot matbaa uyi 2011-yil.

MUNDARIJA

Kirish.....	3
-------------	---

1-BOB

1.1 Muqaddima	8
1.2 Lad haqida.....	16
1.3 Lablangan tovush "Me" yordamida ovoz registrini rivojlantirish	20
1.4 Unli tovushlar ustida ishlash	21
1.5 Taronalar ijrosida ular xarakteridagi yengil va jo'shqinlikka erishish	40
1.6 "G'azalroniylik" ustida ishlash.....	47
1-bob yuzasidan mustaqil ta'lim bo'yicha savollar va topshiriqlar.....	49

2-BOB

2.1 Birinchi kurs uchun tavsiya etilayotgan asarlar	50
Chaman ichra	50
Sanobar. Turob To'la she'ri.....	51
Qalandar V	54
Qaydin galding ("Bahrom va Dilorom" dostonidan).....	55
Suvchi yigit ashulasi	58
Kuydirma	59
Andijon samosi	63
So'lim.....	64
Qo'shchinor.....	65
Qalandar III	69
Qalandar IV.....	71
Ko'chabog'i II	72
Qalandar I	74
Tanavor I	75
Tanavor II	78
Mustahzod	79

Kokiling	81
Sanamo.....	86
Salomnoma	89
Qaydin bo‘lursan.....	92
Ey, Dilbari jononim.....	95
Izlayman.....	97
Bir kelib ketsun	99
Alla.....	102
O‘ynasin.....	104

3-BOB

Ikkinchi kurs uchun tavsiya etilayotgan asarlar.....	105
Yorning guli galdi. “Shohsanam va G‘arib” dostonidan.....	105
Bir kelib ketsin	107
O‘ltirg‘usi.....	108
Qalandar II	110
Farg‘onacha shaxnoz.....	111
Hanuz I	114
Yor vasli	116
O‘zing	117
Diyorimsan.....	120
Hanuz 2	124
Savti Abdurahmonbegi.....	126
Nazzora qil	128
To‘lqin	131
Bozurgoniy	134
Ne ajab	138
Bir tarahhum aylamas	141
Layli va Majnun dostoni I.....	142
Layli va Majnun dostoni II.....	144
Jonim erursan	146
Ovozing seni	149
Ofarin	152
Assalom.....	154

Alla.....	158
Dog'men	159
Ey, qaro qoshim mening.....	161
Sog'inib.....	163
Rahmat, onajon	166
Xulosa	171
Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati	173

QAYDLAR UCHUN

O'LMAS RASULOV

YAKKAXON QO'SHIQCHILIK

(O'quv qo'llanma)

Toshkent – «Barkamol fayz media» – 2017

Muharrir: A. Abdujalilov

Tex.muharrir: A. Kuchkarov

Musahhihlar: O. Doniyorov, Sh.Rahimova

Kompyuterda

sahifalovchi: I. Mamarasulov

Barkamolfayz@mail.ru Nashr.lits. AIN:284, 12.02.2016. Bosishga ruxsat
etildi: 20.12.2017. Bichimi 60x84 1/16. «Times New Roman» garniturası.
Offset bosma usulida bosildi. Sharti bosma tabog'i 11,25. Nashriyot
bosma tabog'i 11,45. Tiraji 200. Buyurtma № 33.

«Fan va texnologiyalar Markazining bosmaxonasida chop etildi.
Toshkent shahri, Olmazor ko'chasi, 171-uy.

ISBN 978-9943-5010-6-5

A standard one-dimensional barcode representing the ISBN number 978-9943-5010-6-5.

9 789943 501065